

Universitätsbibliothek Wuppertal

**Xenophontis, Philosophi Et Imperatoris Clarissimi, Qvae
Exstant Opera**

Xenophon

Francofurti, 1596

Liber primus

Nutzungsrichtlinien Das dem PDF-Dokument zugrunde liegende Digitalisat kann unter Beachtung des Lizenz-/Rechtehinweises genutzt werden. Informationen zum Lizenz-/Rechtehinweis finden Sie in der Titelaufnahme unter dem untenstehenden URN.

Bei Nutzung des Digitalisats bitten wir um eine vollständige Quellenangabe, inklusive Nennung der Universitätsbibliothek Wuppertal als Quelle sowie einer Angabe des URN.

[urn:nbn:de:hbz:468-1-331](#)

ΞΕΝΟΦΩΝΤΟΣ ΚΥΡΟΥ ΑΝΑ
ΒΑΣΕΩΣ ΙΣΤΟΡΙΩΝ, ΒΙΒΛΙΟΝ
ΠΡΩΤΟΝ.

XENOPHONTIS HISTORIA-
RVM DE CYRI *EXPEDI-
TIONE, LIBER PRIMVS.

Vidz Suid. in De quiso-
-zhevhs: et q' ilic restau-
-rus ē Platarae lib. - Ilo.
-Iepposēdnyrosi resolu-
-tio. lepcay n' resolu' bō-
-q' iac et dōzatēpos. p.
615.

DA R I I & Parysatidis filij
duo fuere, quorum natu
.maior † Artaxerxes, mi-
nor Cyrus erat. Quum
autem Darius eger vitæ
sibi finē adesse suspica-
retur, filium vtrumq; ad
se venire voluit. Ac maior quidem natu
forte tunc aderat, Cyrum a præfectura,
quam ei cum satrapæ titulo concesserat,
arcessit; ac prætorē omnium designat, qui-
cumque ad Castoli campū atque plani-
ciem congregari solent. Itaque Cyrus ad-
scendit, Tissapherne tamquam amīco sibi
adiuncto, cum trecentis gratis armaturæ
militibus Græcis, quibus Xenias Parrha-
sius præterat. Posteaquam Darius viuendi
finem fecit, & Artaxerxes regno potitus
est: Tissaphernes Cyrum apud fratrem
criminatur, quasi is illi insidiaretur. Adhi-
bet ille calumniis fidem, & Cyrum, inter-
ficiendi consilio, comprehendit: sed matre
precibus intercedente liberatur, & ad præ-
fecturam suam remittitur. Is vbi periculo
obiectus, & adfectus contumelia, euasit;
consilia init, quo pacto se deinceps e pote-
state fratris eximeret; atque etiam, si fieri
posset, eius loco regno potiretur. Et Pary-
satis, Cyri mater, magis hunc, quā Artaxer-
xem regē diligebat. Ipse, si quis ad se misso-
rum a rege veniret, eos omnes sic adfectos
ab se remittebat; vt ei, quam regi, esse ami-
ci mallent. Præterea barbaros, quos habe-
bat secum, eo studio eondocefaciebat; vt
ad gerendum bellum idonei essent, & i-
psum benevolentia cōpletecerentur. Græ-
cas copias quam poterat occultissime co-
gebat, vt regem imparatissimum offendere-
ret. Quoties igitur delectum haberet eo-
rum militum præsidiariorum, quicumque
ei in urbibus erant, toties singulis eortim
præfectis mandabat, vt e Peloponneso &
plurimos & optimos quosque euocarent,
τὸν οὐλογὴν, ὅποσες εἴχε φύλακες εν τῷ πόλε-
ν αὐθαδα πελοποννησος ὅπιπεισος καὶ βατίσαι.

* Adscen-
sū, videli-
cet, in A-
siam supē-

- Occasio
- fraternit
- discidij;

**Virtus Cy-
tuminorū**

x

quasi Tissaphernes vrbibus insidiaretur. Nam vrbes Ionicæ fuerant illæ quidem prius Tissapherni a rege traditæ, sed hoc tempore oinnes, excepta Mileto, ad Cyrum defecerant. Quum enim Tissaphernes Miletii præsensisset, Milesios camdem ad Cyrum defectionem moliri; partim eos occiderat, partim eiecerat. Hos Cyrus in exsilium actos quum exceperat, exercitu comparato, terra marique Miletum obsidebat, & eiectos reducere conabatur. Atque hæc erat ei causa cogendi militis altera. Mittebat & ad regem, atque orabat, vt fratri potius, quam Tissapherni concedere in eas vrbes imperium vellet: qua in re matris etiam studio adiuuabatur. Itaque accedit, vt rex insidias sibi strui non animaduerteret; sed existimaret Cyrum iccirco copias alere, quia Tissapherni bellum faceret, adeoq; moleste non ferret, bellum inter ipsos geri. Nam mittebat Cyrus tributum regi debitum iis ex vrbibus, quas Tissaphernes habuerat. Cogebantur & aliæ copiæ Cyro in Cherronefo, e regione Abydi, idq; in hunc modum. Cum Clearcho Lacedæmonio exsule congressus Cyrus, admiratus est hominem, ac decem millia Daricorum nummorum ei donauit. Quo ille auro accepto, copias iisdem pecuniis cogit, ac progressus e Cherronefo, Thracibus iis, quibus supra Hellespontum sedes sunt, bellum infert. Quæ res quia Græcis commodo erat, etiam sponte sua ciuitates Helleponticæ pecunias ad alienum hunc militem conferebant. Quapropter & hæ copiæ Cyro clam alebatur. Aristippus vero Thessalus, hospes Cyri, quum domi factio aduersaria premeretur, venit ad eum, externosque milites ab eo circiter bis mille, cum triuin mensum stipendio petit; quod se hoc pacto facile superiorem inimicis fore confideret. Huic Cyrus ad quatuor millia concessit, & in sex menses stipendum; quum illud etiam peteret, vt prius cum aduersariæ factiois hominibus non transigeret, quain secum consilia communicasset. Atque hoc modo clam in Thessalia quoque exercitus alebatur. Etiam Proxenum Bœotium, hominem amicum, cum quanto posset maximo militum numero venire iussit; quasi vellet aduersus Pisidas, agrum ipsius infestantes, exercitum ducere.

τὸν Βοιώτην, τὸν φίλον ὅντα αὐτῷ, σκέλους λεβόντα αἰδρασόπι πλείσους τοῦ οὐρανοῦ, ὡς δῆτε πεισθεῖς βουλέμενος γράψειν, ὡς τούτοις παρεχόντων πεισθῶν τῇ έστιν καὶ εγώ.

$\Sigma \circ \Phi \alpha j -$

Σοφαίνειον ἐπὶ τοῦ μηδίου, καὶ Σωκράτεω τὸν αὐχαιὸν, ξένιος ὁ τὰς τότες, σκέλους αὐθιδρας λαβόντας ἐλθεῖν ὑπηλείσοις, ὡς πολεμήσοντα Τιαταφέρυ σὺν τοῖς φυγάσι τῷ μιλησίων. καὶ εἰ πολύ, ότας ὅποι ἐπειδόμενος ἐδόκει αὐτῷ ἂν πορθεῖσθαι αὖτα, τὸ μὲν ταχέφασιν ἐποιεῖτο, ὡς προσίδας βυθόμενος σκέλεψίν πομπάπασιν σκέλος γέρεας καὶ ἀθροίζει ὡς ὅπερ τότε τούτο, τε βαρβαρεικόν τοι δέλλιοντας τράπευμα· καὶ ταῦτα γέγοντας τε Κλεαρχού λαβόντι ἕκεντον οὐκέτι αὐτῷ τράπευμα, καὶ τῷ Αεισίπω, συνεδύθει λαβόντι ταχέας τότε οἴκοι, ἀποπέμψας ταχέας ἔναντι ὁ εἶχε τράπευμα· καὶ Ξενίας δέ σφικτός, οὐδὲν ταχεστέρης τούτη τούτη πόλεσι Ξενικῷ, ἕκεντι παρῆγεται, λαβόντα τότε αὐθιδρας, πλινθόποσι οἰκουνοί εἴναι ταῖς ἀκροπόλεσι φυλάχτειν. ἐκάλεσε δέ τότε μίλητον πολιορκεύτιας, καὶ τότε φυγάδας σκέλευσε σύν αὐτῷ τραπέζεας, ὑποδρόμιος αὐτοῖς, εἰ καλαίσκατα πράξεις εἴφεν ἐφ' ἀετραίδες, μὴ ταχέστεν παύσασθαι, τορίν αὐτότεν καταγάγειον οἴκαδε· οἱ δὲ ἕδεως ἐπειδούστοις (θητευονταί τοι) καὶ ταῦτα λαβόντες τὰ ὄπλα, ταχεστέρες εἰς Κέρδης. Ξενίας μὲν δὴ τότε σκέλος πόλεων λαβών παρεγένεται εἰς Κέρδης, ὅπλίτας εἰς τε βακτρίας· Πρόξενος δὲ παρεῖν ἔχων ὄπλίτας μὲν εἰς πεντακοσίους καὶ χιλίους, Γυμνάτας δέ τε πεντακοσίους· Σοφαίνειος δέ ὁ τοῦ μηδίου, ὅπλίτας ἔχων χιλίους· Σωκράτης δέ ὁ αὐχαιός, ὅπλίτας ἔχων οὐς πεντακοσίους· Πασίων δέ ὁ μεγαρός εἰς ἐπιταχούσις ἔχων αὐθιδρας παρεγένεται. οὗ δὲ καὶ σῶμα καὶ οὐδὲ Σωκράτης τὸ ἀμφὶ μίλητον Ιεραίδειον. ὅποι μὲν εἰς Κέρδης αὐτῷ αφίκοντο. Τιαταφέρυς δέ κατεδυόσας ταῦτα, καὶ μείζονα ἡγούμενος εἰπεῖν, ὡς ὅπερ ποιεῖται, τὸ ταῦτα σκοπευών, πορθμέας ὡς βασιλέας ἐδύνατο πάχισα, ἵπατος ἔχων οὐς πεντακοσίους. καὶ βασιλέας μὲν δὴ ἐπειδεῖται τοῦτο Τιαταφέριας τὸν Κύρου σόλον, αἵπατες οὐδέποτε. Κέρδος δέ ἔχων τὸν εἰπον, ὥρματος ἀπὸ Κέρδεων· καὶ δέξανται εἰπεῖν λαυδίας σαθμὸς βρέστας, ταῦτα σάγης εἴκοσι καὶ δύο, ὅπερ τὸ μαγανθρον ποταμόν. τότε δέ οὐδες δύο πλέοντα γέφυρας δὲ ἐπτῶν ἐξεργάμενη πλοίοις ἐπλά. τότε δέξανται εἰπεῖν δέξεται Φρυγίας σαθμὸν ἔνα, ταῦτα σάγης ὅκτω, εἰς καλοσέας πόλιν οἰκουμένην διδάγμονα καὶ μεγάλην. στρατόν ἔμενεν ἡμέρας ἐπτῶν, καὶ

A Sophænetum quoq; Stymphalium, & So-
cratem Achæum, hospites itidem suos,
cum quanta maxima possent manu venire
iussit, quasi cum Milesiis exsulibus Tissa-
phernem oppugnare vellet. Ac hi quidem
ita faciebant. Cyrus quum in superiorem
Asiam mouere statuisset, caussam belli
eam præ se ferebat, quasi Pisidas vellet o-
mnino ex regione sua eiicere. Itaque ad-
uersus hos simulat se barbaricas & Græ-
cas copias cogere, Clearchoq; denuntiat,
vt cum exercitu, quem haberet, ad se per-
geret; & Aristippo, vt posteaquam transe-
gisset cum ciuibus, copias suas ad se mitte-
ret. Xeniae Arcadi, qui præerat copiis exte-
ris, quas in ciuitatibus alebat, imperat; vt
ad se cum suis veniret, relictis iis, qui tuen-
dis arcibus satis essent. Arcessuit & illos,
qui Miletum obsidebant, ipsosque Mile-
sios exsules expeditioni adesse iussit; poli-
citus se, si bellum, quod tunc susciperet,
ex sententia conficeretur, non conquetu-
rum prius, quam eos domum reduxisset.
Parebant illi perlubenter, quippe qui Cy-
ro fidem haberent, ac sumtis armis Sardes
accesserunt. Eodem Xenias cum iis, qui *cyrini*
noris co-
ex vrbibus colligebantur, quatuo fere pe-
ditū grauis armaturæ millibus venit: Pro-
xenus cum grauis armaturæ militibus mil-
le quingentis, & quingentis expeditis: So-
phænetus Stymphalius, cum grauis arma-
turæ mille: Socrates Achæus, cum grauis
armaturæ circiter quingentis: Pasio Me-
garen sis cum septingentis fere venit. Erat
autem hic cum Socrate de illorum nume-
ro, qui Miletum oppugnabant. Atque hi
quidem Sardes ad Cyrumveniebant. Quæ
Tissaphernes quum animaduertisset, ad-
paratum maiorem arbitratus, quam qui
aduersus Pisidas institueretur; quam ce-
lerrime poterat, cum quingentis equitibus
ad regem contendit. Rex posteaquam de
exercitu Cyri ex Tissapherne cognouit, &
ipse ad bellum se parat. Cyrus cum iis, quas
dixi, copiis Sardibus mouet, & per Lydiam
tertiis castris parasangas viginti duas pro-
gressus, ad Maeandrum fluuitum peruenit. *Tertia fl.*
tione
Is latitudinem duum † plethrorum haberet,
& ponte, quem nauigia septem sustinebat,
erat iunctus. Hunc quum traieceret, per
Phrygiam castris vnis, parasangis octo cō-
fectis, Colossas venit, urbem incolis fre-
quentem, magnam & opulētam. Heic dies
septem quum substitisset, Meno Theslaus
cum mille grauis armaturæ peditib. venit,
Plethrum
Suidæ spa-
tium 10
pedū: He-
rodoto,
sexta sta-
dij pars.

cetratis quinq̄gentis, qui Dolopes, & Ænianenses, & Olynthi erant. Inde castris tertii parasangas viginti pergit Celænas, urbem Phrygię frequētem incolis, magnam, opulentam. Erat heic Cyro regia, & ingens hortus, refertus feris belluis, quas eques ipse insectabatur, si quando scipsum & equos exercere vellet. Medium hortum Maeander fluuius perlabitur, cuius fontes ex ipsa regia oriuntur. Amnis ipse etiam per Celænas oppidum fluit. Est & magni regis munita Celænis regia, ad Marsyę fluiminis fontes, sub arce. Labitur hic quoque per urbem, & in Maeandrum sese exonerat, & quinque ac viginti pedum latitudinem habet. Heic Apollo Marsyam victimum ab se dicitur excoriaste, quum is de sapientia cum ipso contenderet, ac in antro cūtem suspendisse, ex quo sunt amnis fontes. Ea causa est, cur fluuius Marsyæ nomen habeat. Hoc loco Xerxes, quum pugna vietus retrocederet e Gracia, regiam hanc, & Celenaarum arcem, exstruxisse dicitur. Cyrus heic triginta dies mansit, intra quos Clearchus Lacedæmonius exsul cum peditibus mille grauis armaturæ, & octingentis cetratis e Thracia, ducentisque sagittariis Cretenibus ad eum venit. Aderat Al. Socra. & Sosia Syracusanus cum mille grauis armaturæ militibus, itemq; Sophænetus Arcas cum mille grauis armaturæ militibus. Heic Cyrus Græcum in horto militem recensuit, atq; in vniuersum censa sunt armaturæ grauis militum XI millia, cetratorum fere duo. Inde castris alteris, parasangas decem progreditur ad oppidum incolis frequens Peltas, ubi dies tres commoratus est, quibus Arcas ille Xenias Lupercalia institutis sacrificiis & ludis celebrauit: victoribus præmia erant aureæ strigiles. Ludos etiam Cyrus ipse spectabat. Hinc pergit alteris castris, duodecim parasangas, ad Forum Ceramorum, urbem incolis frequenter, ultimam terræ Mysiæ. Inde castris tribus, triginta parasangas ad Caystri campum procedit, urbem frequentem. Heic dies quinque commoratus est, & quum militi trimestre stipendium, atq; eo maius deberetur, frequens ille postulatum hoc ad portas aderat. Cyrus autem adeuntes non nisi spe proposita consolabatur, neque sollicitudinem animi dissimulare poterat. Nec enim eratis Cyri mos, ut quoties ha-
κεύστrou πεδίον, πόλιν oīκουμένων. Cū ταῦτα ἔμεινεν ἡμέρας πέντε, καὶ τοῖς δραπιώταις ὀφειλετο μισθὸς πλέον ἢ τελεῖ μὲν ὅντες, καὶ πολάκις ἵοντες ὅπερι ταῦτα θύεσσι απίπων. οὐ γάρ διῆνις περὶ τῷ Κύρῳ Σέπου ἐ-

χεὶ πελταῖς πεντακοσίοις, δολοπαῖς καὶ αἰ-
νιᾶς καὶ ὄλυμπίοις. Οὐτεθεὶς δέ εἰλεγένεις σαθ-
μοὶς βρέσσεις, τοῦδε σάγης εἴκοσι, εἰς κελαγνὰς τὸ
Φρυγίας πόλιν οἰκουμένων μεγάλων καὶ δι-
δαίμονα. Cū ταῦτα Κύρῳ βασίλεα ἦν, καὶ τοῦδε
δοσοὺς μέγας, αἰχέλων θησίων πλήρης, ἀκέ-
ντος ἐθήροις εἰποῖ πάσου, ὃ πότε γυμνάσαν Βύ-
ζαντεῖον εἴαντο τε καὶ ταῦτα πάσους. Σήμερον δὲ τὸ
τοῦδε ιστον ρέσθο μεγάλης ποταμὸς, αἵ τε πη-
γμαὶ αὐτοῦ εἰσὶν εἰς τὸν Βασιλείων, ρέσθε καὶ σχε-
τικελαγνὰν πόλεως. Εἴτε δὲ καὶ μεγάλου βασι-
λέως βασίλεα τοῦ κελαγνᾶς ἐρυμά, ὅπερι ταῦς
πηγῶν τοῦ μήρου ποταμοῦ, τοῦτο τῇ ἀκρο-
πόλει. ρέσθε καὶ τοῦτο Διάτονος πόλεως, καὶ εμβό-
λιος εἰς τὸ μεγάλον. τοῦ δὲ μήρου οὐδὲ τοῦ
Γέντος * εἴκοσι καὶ πέντε ποδῶν. Cū ταῦτα λέγε-
ται Απόλλων τοῦ Δερψαί Μαρσύαντος, ε-
πειζοντα οἱ πολεῖς σφίας, καὶ τὸ δέρμα κρεμάσαν
τοῦ ταῦτον αἴρων, ὅπερι αἴ πηγαί. Διάτονος πό-
ταμος καλεῖται μήρους. Cū ταῦτα Ξέρξης, οὗτος
Cū τὸ ἐλάδος ήπιτελεῖς τῇ μάχῃ ἀπεχώρει, λέ-
γεται οἰκεδομῆσαν ταῦτα τεταύτα βασίλεα, καὶ
τοῦ κελαγνᾶν ἀκρόπολιν. Cū ταῦτα ἔμψεις Κέ-
ρεος ἡμέρας τειάκοντα, καὶ τὴν Κλέαρχος
οἱ λακεδαιμονίοις Φυγαὶ, ἔχων ὄπλιτας χι-
λίοις, καὶ πελταῖς θράκες οἰκενοῖς,
καὶ πολεῖτας κρῆταις θράκοις. ἄμα δὲ καὶ
τὸ Σωσίας παρίων ὁ συρρεκύσιος, ἔχων ὄπλι-
τας * χιλίοις καὶ Σοφαίνετος οἱ θράκες, ἔ-
χων ὄπλιτας χιλίοις. Cū ταῦτα Κέρεος οὐδὲ κοινός.
Ταῦτα καὶ θριθμὸν τὸν ἐλλείων ἐποίουν τοῦ
ταῦτον τοῦδε ιστον, καὶ ἐγένοντο οἱ σύμπαντες,
ὄπλιται μὴ μέροις καὶ χιλίοις, πελταῖσι δὲ
ἀμφὶ τοὺς διχρίτους. Οὐτεθεὶς δέ εἰλεγένεις σα-
θμοὶς δύο, τοῦδε σάγης δέκα, εἰς πελταῖς
πόλιν οἰκουμένων. Cū ταῦτα ἔμψεις ἡμέρας
βρέσσεις, οὐδὲ Ζενίας οἱ θράκες τὰ λύκαια ἔθυσε,
καὶ ἀγῶνα ἔπικε. τὰ δὲ ἀθλαὶ ήσαν τοιχίδες
χειροσιγγαὶ· ἐπειρρέδε τὸν ἀγῶνα καὶ Κύρος. Cū τε-
θεὶς δέ εἰλεγένεις σαθμοὶς δύο, τοῦδε σάγης δέ-
δεκα, εἰς κεχυμέναρχορεύν, πόλιν οἰκουμένων
ἔρατην τοῦ μοσία κένεα. Cū τεθεὶς δέ εἰλεγέ-
νεις σαθμοὶς βρέσσεις, τοῦδε σάγης τειάκοντα, εἰς

δοῦσι μὴ ἀποδίδονται. οὐτοῦ ἀφικυσταὶ Επύ-
αξαὶ Συννέσιος γυνὴ τῆς κιλίκων βασιλέως
τοῦ Κῦρου, καὶ ἐλέγετο Κύρος διωῖα γενέ-
ματα πολλά. τῇ δὲ στρατιᾷ τόπε απέδωκε Κῦ-
ρος μισθὸν τεταρτῶν μίσιων. εἰχε δὲ κιλίατα
καὶ φύλακας τοῖς αὐτοῖς κιλίκας, καὶ απενδίους.
εἰσερνέστις ἐλέγετο δὲ Κῦρος καὶ Τουργίνεας τῆς κιλίας.
εἰτενέτη δέ εἰσελεύθερος στρατοὺς δύο, τῷ δεσμά-
γας δέκα εἰς τὸ θύμβειον πόλιν οἰκουμένην.
οὐτοῦ δὲ τοῦ τὸν ὄδον κράτον ή Μίδου κα-
λευμήν τῆς φρυγῶν βασιλέως, ἐφ' ἥλεγεται
Μίδας τὸ σάτυρον θηρίον, οἵτινες κεράστας
αὐτόν. εἰτενέτη δέ εἰσελεύθερος στρατοὺς δύο, πα-
ρεστάγας δέκα, εἰς τυελάμον πόλιν οἰκουμέ-
νην. οὐτοῦ ἔμενεν ἡμέρας βέβης. καὶ λέγεται
δεκτεῖνα κιλίατα Κύρου ὅπιδεῖσαν δέ ετελέ-
γιαμα ἑαυτῷ. βελόνης δὲν ὅπιδεῖσαν, δέ ε-
παν ποιήσαι τὸν πεδίον τῷ ελλήνων καὶ
τῷ βαρβαρών. εἰκέλευτο δὲ τὰς ἔλλινας,
ωνόμος αὐτοῖς εἰς μάχην οὖτα Κιλίκην καὶ
εἴησαν, συντάξαι δέ εἴκασον τὰς ἔλλινας. επέδη-
σαν δὲ τοῦ τεταρτοῦ. εἰχε δὲ καὶ μίδιον Μέ-
νινον καὶ οὐνταί αὐτῷ, τὸ δὲ δύνατον Κλέαρ-
χος καὶ οἱ σκέπται, τὸ δὲ μέσον οἰάλλοις στρατηγοί.
ἔπειρος δὲν οὐκ Κύρος τοφετον μὴ τὰς βαρβά-
ρους, (οἵτινες παρήλευτον τεταγμένοι κατέτησαν)
καὶ τοῦ τεταρτοῦ εἴτα δὲ τὰς ἔλλινας, παρελεύ-
νων ἐφ' σχέματος, καὶ κιλίατα ἐφ' σχέματο-
ς. εἴχον δὲ πολύτες κρατίχαλιν, καὶ χιτω-
νας φοινικούς, καὶ ιπημίδας, καὶ τὰς ασπίδας
τέκνην αθαριδίας. επειδὲ πολύτες παρήλευτοι,
σύνταξαι δέ αρμα τοφετὸν φάλαγγος Γένεσις*,
πέμψας Πίγενη τὸν ἑρμηνέα τοῦ τελέστης στρα-
τηγος τῷ ελλήνων, εἰκέλευτο ποσθεδέατο
τὰ ὄπλα, καὶ διπλωρῆσαι ὅλων τὸ φάλαγγα. οἱ
δὲ τοῦ πατροφετον τοῖς στρατιώταις, καὶ ἐπειδὲ
ἐσάλπιγξ, ποσθεταλόρθοι τὰ ὄπλα ἐπή-
σαν. εἰκέλευτο τὰς τάσσους ποσθετον τοῖς κρα-
τησιν τῷ αὐτοῖς τοῖς στρατιώταις, τῷ δὲ βαρβαρών. τῷ δὲ
τοῦ πολλοῖς τε καὶ ἄλλοις, καὶ τοῖς κιλίατα
εἴφυγον εἰκέλευτο σχέματος, καὶ οἱ εἰκέλευτοι
καταλιπόντες τὰ ὄπλα εἴφυγον. οἱ δὲ
ἔλλινοι οὐ γέλωποι δέ τοισιν τῷ λόγῳ. οἱ δὲ κιλίατα ἰδοῦσα τὴν λαμπτεύτην καὶ τὴν
τάξιν τῆς στρατιώτας, εἴδαμεν τοῦ Κύρου δὲ δηθη, τὸ δὲ τὸν ελλήνων εἰς τὰς βαρβαρούς φόρον
ἰδών. εἰδέσθεν εἰσελεύθερος στρατοὺς βέβης, τῷ δεσμάγας εἴκασον, εἰς ικένιον τὸ φρυγίας πόλιν εγχάτιν.

A beret stipendia, non ea daret. Interim * E-
pyaxa Syennesis Cilicum regis vxor, ad
Cyrum venit, quæ illi magnam pecunia-
vum dare ferebatur. Itaque tunc exercitui
Cyrus salaryum quatuor mensium persol-
uit. Habebat secum hæc femina Cilicum
& Aspendiorum satellitum comitatum, ac
Cyrus consuescere cum ea dicebatur. Inde
castris alteris, parasangas decem progredi-
tur ad oppidum frequens, cui nomen
† Thymbrium. Heic propter viam fons e-
rat, qui Midas Phrygium regis fons diceba-
tur, & ad quem Midas Satyrum illum ve-
natus esse fertur, quum fontem vino mis-
cuisset. Hinc castris alteris, parasangas de-
cem pergit ad frequēs oppidum Tyriacum,
quo loco triduum mansit, rogasseque Cy-
rum Cilicię regina perhibetur, ut sibi exer-
citum ostenderet: quod quum ille facere
cogitaret, tam Græcos, quam barbaros in
campo lustrabat. Græcis autem manda-
bat, vt more suo ad pugnam instructi sta-
rent, ac quisque suos disponeret. Itaque in
quaternos dispositi sunt, & dextrum qui-
dem Meno cum suis obtinebat, laeuū cum
suis Clearchius, in medio ceteri duces e-
rant. Cyrus primum barbaros spectabat,
qui in turmas & cohortes instructi progre-
diebātur: deinde Græcos, quos ipse in cur-
ru præteruehebatur, Cilissa vero in carpē-
to. Habebat autem omnes æreas galeas, &
tunicas puniceas, & ocreas, & scuta deter-
sa. Quū præteruectus omnes esset, currum
ante phalagēm mediā fistit, ac Pigrete in-
terprete ad Græcorū duces missō, mandat,
ut armā infesta obuerterent, totamq; pha-
langem promouerent. Atque illi quidem
militibus hæc denuntiabant. Vbi classi-
cum cecinisset, armis obuersis, procede-
bant: quumq; celerius cum clamore pro-
gredierentur, vltro milites ad tabernacula
cursu se conferebant. Barbari vero quum
alij terrebantur, tum Cilissa fugiebat e car-
pentō, & turba forensis relictis rebus ve-
nalibus itidem est dilapsa, Græcis cum ri-
su ad tabernacula se recipientibus. Cilissa
splendorem atque ordinem copiarum,
quem viderat, admirabatur. Cyrus vero
magnum voluptatem cepit, quum barba-
ris metum a Græcis iniectū cerneret. Inde
castris tribus, viginti parasangas progredi-
tur ad ultimam Phrygiæ urbem Iconium.

Heic triduum cōmoratus, per Lycaoniam castris quinq; triginta parasangas progressit. Huius regionis agrū Græcis diripiēdū concessit, quod hostilis esset. Hinc Cyrus in Ciliciā via breuissima Cilissam, adiunctis ei militibus Menonis, & ipso etiam Menone Thessalo, dimitit. Cum cæteris per Cappadociam castris quatuor, viginti & quinque parasangas progredivit ad frequentem incolis urbem, eamdemque tum amplam, tum opulētam, Danam. Heic triduum substitit, & interea Megaphernem, hominē Persam, regium purpuræ tintorērem, & alium quemdam magnæ inter præfectos potentiarū ab ipsis sibi stratarum titulo interfecit. Hinc in Ciliciam irrumpere conabātur. Verum qua irrumpendum erat, via est plaustro tantum per uia, præceps admodum, & exercitu non penetrabilis, si quis arceat. Et Syennesis aditum summis in iugis custodire ferebatur, quæ cauſa fuit, cur in planicie diem vnum subsisteret. Postridie nuntius venit, qui reliquissim vertices Syennesim renuntiabat, posteaquam animaduertisset, Menonis copias cis montes in Cilicia esse, ac Tamon audisset cum Lacedæmoniorum & ipsius Cyri triremibus in Ciliciam ex Ionia nauigare. Cyrus nemine prohibente montes concendit, & conspectis tabernaculis, in quibus Cilices iuga custodierant, magnam in planiciem descendit, eamque amœnam & irriguam, omnis generis arboribus ac vitibus plenam, scfamique, panici, milij, tritici, hordei feracem. Hanc mons vndique munitus & arduus a mari ad mare amplectitur. Quum descendisset, per istam planiciem quatuor castris, parasangas quinque & viginti progressus, Tarsum venit, amplam Ciliciæ opulentamque urbem. Heic regia Syennesis Cilicum regis erat, ac per urbem medium flumen labitur, cui nomen Cydnus, duum plethrorum latitudine. Hac incolæ, una cum Syennesi, deserta, munitum ad locum in montes fugerunt; exceptis iis, qui stabula cauponasue tenerent. Nec illi fugia dilapsi erant, qui propter mare Solos & Issos oppida inhabitabant. Epyaxa quidem, Syennesis vxor, quinque ante Cyrum diebus Tarsum venerat; quæ dum montes ad planiciem tendentes superaret, duo de Menonis exercitu cunei periere: oī τὰ καπηλῆα ἔχοντες. ἐμειναν δὲ καὶ οἱ θρῆνοις. Επιάξα δὲ ἡ Συνένεσιος γυνὴ προτέρα Κύρου πέντε ἥμέρας εἰς ταρσοὺς ἀφίκετο. Οἱ δὲ τῇ οὐρσολῃ τῷ ὄρῳ τῷ εἰς δύπεδον δύο λόχοι τῷ Μένωνος σρατθύματος ἀπώλοντο.

Aditus Cilicie diffciles.

οι μὲν ἔφασαν πρόπτερός την παταχηπλίων
τὸν Τύμχονταν· οἱ δὲ, παλαιόφθειται, καὶ
οὐδιναμένοις δύριν Τάλλος τράπεζα, οὐ-
δὲ ταῖς οδοῖς, εἰπα πλακωμένοις ἀπολέσαται.
ἵσταν δὲ οὗτοι ἐκαπονόπλαται· οἱ δὲ ἄλλοι ἐπέ-
δηντην, τὰς τε πόλιν τὰς Ταρσοὺς μίρησαν,
ταῦτα πλευραῖς συεραπιστῶν οὐργούσιοι,
καὶ τὰ βασίλικα τὰ σταύτη. Κύρος δὲ, ἐ-
πει εἰσῆλθεν εἰς τὴν πόλιν, μετεπέμπετο
Συένεον τρέψεων ἑαυτόν. οὐδὲ οὕτε ταχέων
Οὐρανοῖ πακρεῖτον ἐαυτῷ εἰς χεραστέλθειν ἐφη,
οὔτε τότε Κύρῳ ἰέναι πήδεται, τοινὶ γεννήσιον
ἐπιφερεῖ, καὶ πιστεῖς ἐλαχεῖ. μᾶς δὲ Ταῦτα ἐπει
συνεδρίους ἀλλήλοις, Συένεοις μὲν Κύρῳ
ἔδωκε χερήμερα πολλά εἰς τὴν τραπέζαν, Κύ-
ρος δὲ σκείνω δῶρα, ἀνομίζεται τοῦτο βα-
σιλέων πήμα, ἵπαν χρυσοχάλινον, καὶ τρε-
πτὸν χρυσοῦν, Γαλλία, καὶ ακινάκινον
χρυσοῦν, * καὶ τολμὸν φροντίνω, καὶ τὴν χώραν
μηκέτερην πάζει. τὰ δὲ ἕρπασμάτα αἰδρά-
ποδα, ὡς πάντας ταῦτα χρήσιμα, ἀπολεμβάνειν.
οὐτοῦθεν ἐμένε Κύρος τὴν τραπέζην μέρες εἰ-
κοσιν. οἱ γάρ τραπισταὶ σὺν ἔφασαν ἰέναι τὰ
ταχέα. ταῦτα διογύνοντες τοτερόν ἔφαστο. ταχέ-
τος δὲ Κλέαρχος τὰς αὐτὰς τραπέζας εἰσιάζετο
ἰέναι. οἱ δὲ αὐτὸν τε ἔβαλον, καὶ τὰ τασσύμα-
τα σκείνειν, ἐπει πρέπει ταχείαν. Κλέαρχος δὲ
πότε μὲν μηρὸν στέφεται δὲ μὴ καταπέρωθι-
ναι, οὔτε τοιούτοις, ἐπει ἔγνω, ὅτι τὸ διωκόστατον βιδ-
σαῖς, συνήγαγεν σύκλοισι τὸν αὐτὸν τρα-
πιστατῶν. καὶ ταχέτον μὲν ἐδίκρινε πολὺ χρό-
νον ἔγως, οἱ δὲ ὄραντες * ἐθάμαζον καὶ ἐσω-
παν, εἴπει ἐλεξετοιάδε. Ανδρες τραπισταὶ, μὴ
ταῦτα μάζετε, ὅπι ταχεπτῶς φέρω τοῖς παρεγγοῖς
ταχάγμασιν. ἐμοὶ δὲ Κύρος ξένος ἐδύετο, καὶ
με φύγοντα σὺν τῷ παρίδοστά τοι τοιαῦτα ἐπιμ-
ποτε, καὶ μετεῖος ἐδωκε δαρενεῖσι οἰστέγω λαβεῖν,
σύκεις δὲ ιδεῖν κατεθέμενος ἐμοὶ, διὸ δὲ κα-
θηδυπάθησε, διὸ εἰς υμᾶς ἐδαπάνων. καὶ
ταχέτον μὲν τρόπος τὰς θράκας ἐπολέμησε, καὶ
ταῦτα τὸν ἑλλαδός ἐπιμφρόμενος μὲν ὑπὸ, σὺν
τὸν χερρονός αὐτοὺς διετέλεσαν, Βαλερίους ἀ-
φαιρεῖς τὰς σύνοικιας ἐλλίνων τὸ γῆν. διπλῶ
δὲ Κύρος σύκοδος, λαβεῖν υμᾶς ἐπορθόμην·
καὶ εἴτε δέοιτο, ὥφειον αὐτόν, αὐτὸν εὐέπαθον ὑπὲκείναι. ἐπει τοιοῦτος ὁ βαύλεσθε συμπορεύεται,

*Clearchus
pane a suis
oppimi-
tur.*

Dde in hunc modum est loquutus: Ne vobis
mirum sit, milites, me præsentem rerum
statum grauiter molesteque ferre. Cyrus e-
nim hospitius mecum iniit, meque exsu-
lantem a patria quum aliis ornauit hono-
ribus, tum Daricorum nummum x milli-
bus donauit. Eos posteaquam accepi, non
in commodum meum, nec voluptatem
meam verti, sed in vos expendi. Ac pri-
mum quidem Thracibus bellum intuli, &
vobiscum eos, Græciae causam suscepimus
vltus. Nam quum Græcis colonis Cher-
nesum eripere vellent, ego hoc ipso eos a-
gro expuli Posteaquam deinde me Cyrus
arcessiuit, vobiscum ad eum veni, ut pro i-
psiis in me beneficiis ei, si ita vltis po-
sceret, commodarem. Nunc quum vos
nobiscum hoc iter suscipere non velitis,

ac me necesse sit vel vobis desertis amicitia
Cyri vti, vel spem illius frustratum vobis-
cum esse: tametsi haud scio, an iuste factu-
rus sim, nec ne; vos quidē certe praeferam,
vobiscum quidquid opus erit, feram. Nec
vnquam quisquam dicturus est, me po-
stea, quam Græcos barbaricum in solum
abduxerim, desertis ipsis amicitiam barba-
rorum amplexum esse: sed quia vobis mo-
rem miigerere, ac me sequi non lubet, se-
quar ego vos, ac quidquid ferendum erit,
feram. Vos ego mihi patriam, vos amicos,
vos socios duco; vobiscum, vbi cumq; fue-
ro, honoratum me fore existimo: a vobis si
destitutus sim, neq; vel amico quidquam
adferre me commodi posse arbitror, vel
hostem vlcisci. Quamobrem ea vos esse in
sententia debetis, iturum me, quocumque
vos perrexeritis. Hæc ille ait. quæ quum &
ipsius, & ceteri milites audiissent; laudarūt
id, quod diceret, aduersus regem se non
proficisci. A Xenia quidem, ac Pasione,
plures duobus millibus, sumis armis &
impedimentis, in Clearchi castra transie-
runt. Cyrus ob hæc inops cōsilij & mæstus,
Clearchum ad se vocabat. Is iturum se qui-
dem negabat, sed clam tamen militibus
misso ad ipsum nuntio, præsenti vt animo
sit, hortatur. Nam fore, vt hæc ita, vti expe-
diat, componantur: se modo iterum arces-
seret, quantumuis se venturum negaret.
Post hæc conuocatis in concionem militi-
bus tam suis, quam qui ad ipsum se contu-
lerant, atq; etiam ex aliis, cuicunque liberet,
huiusmodi orationem habuit: Eanos, mei
milites, policeri nobis de Cyro iam debe-
mus, quæ sibi de nobis ipse policeretur. Nam
neque nos amplius Cyri milites sumus, D
quum ipsum non sequamur; neq; nobis ille
stipendium numerat. Scio equidem illum
existimare, iniurios nos in ipsum esse; quo
fit, vt tametsi me arcessat, venire tamen
nolim; maxime, quia pudet me mihi met-
esse conscientium, deceptum illum a me pror-
sus esse. Deinde metuo, ne si me compre-
henderit, ob ea me multet, que a me per in-
iuriā existimat in se commissa. Quāob-
rem nobis hoc tempore minime dormie-
dum arbitror, ne nos ipsos negligamus: sed
deliberandum, quid deinceps facturi si-
mus. Ac si quidem heic manebimus, con-
siderandum existimo, quo pacto quamtu-
tissime mansuri simus: fin discedendum
videtur, quo pacto quam minimo cum pe-
riculo discesserimus, etiam a commeatu-
satis instructi. Nam absq; hoc sit, nec impe-
ratoris, nec priuati militis usus ullus fuerit.

Aiaίκη δέ μοι ὥμας προδότια τῇ κύρᾳ φιλίᾳ
χεῖσθ, η̄ πρὸς ἀκρίουν θεοσάμνον μή ὥμη
εἰ̄ εἰ̄ μὴ δὴ δίκαια ποίησα, ω̄κ οἴδα, αἵρισ-
μεγή̄ ἐνίμας, χοσὶ ὥμην, πι ᾱ δέη πείσο-
μεγ. καὶ ποτέ ἐρφοδεῖσις ὡ̄ς ἐγώ ἐλληνας ἀγα-
γῶνεις τὸς βαρβαρός, προδότις τὸς ἐλληνας,
τὸς βαρβαρών φιλίαν εἰλόμεν. ἀλλὰ ἐπεὶ
ἥμης ἔμοι σόκον ἐθέλετε πίθεα, σόκε ἐπειδή,
ἐγώ σω̄ ὥμην ἐφομαζ, καὶ ὅ, πι ᾱ δέη πείσομεγ.
νομίζω γέ̄ ὥμας ἔμοι εἰ̄ παρίδα, καὶ φίλεις, καὶ
συμμάχοις, καὶ σω̄ ὥμην μὴ ᾱ εἰ̄ πίμοις, ὅ-
πλα ἐᾱ ὁ̄ ὥμην μὴ τὸ ἐρημοφεῖται, σόκον ᾱ ἵκενος ἔρημος
εἰ̄ οἴμης οὐτέ ᾱ φίλον ὀφελοῦσα, οὐτέ ᾱ ε-
πρὸν ἀλεξίσασθ. ὡ̄ς ἔμης οὖν ιόντος ὅππατὴ καὶ
ἥμης, ζτω τὸ γνώμην ἐχετε. Ταῦτα εἰπεν· οἱ
τραπιάταιοι τε αὐτὸς ἀκείνα, καὶ οἱ δῆμοι ταῦ-
τα ἀκρύσαντες, οὐτέ φαγον πρὸς βασιλέα πο-
ρέαδα, ἐπήνεσαν. πρὸς δὲ Ξενίχῳ πα-
σίων πλείστης η̄ διδέλιοι λαβόντες τὰ ὄπλα
καὶ τὰ σκυλοφόρα, ἐγραπτεδόσαντες πρὸς
C Κλεαρχῷ. Κιδεσσοὶ τύτοις διπορεύντες καὶ λυ-
πόμηνος, μετεπέμπετο τὸν Κλέαρχον. οἱ δὲ ιέ-
ναι μὴ σόκον ἐθέλε, λάθρα ἐπὶ τὸν τραπιώτην
πέμπων αὐτῷ ἀγέλεν, ἐλεγε θαρρέν, ὡ̄ς κα-
πατοσομήν τοτεν εἰ̄ς θέσον. μετεπέμπε-
το δὲ σκέλειν αὐτὸν, αὐτὸς ἐπὶ σόκον ἐφηίεναι.
μέτροὶ ταῦτα σωματῶν τὸς αὐτοῦ τραπιώτην,
καὶ τὸς προσελθούσας αὐτῷ, καὶ τὸν ἄλλων τὸν
βαλέμηνον, ἐλεξε τοιάδε. Αιδρες τραπιάται,
πάλιν δὲ Κύρου δηλενότι οὔτως ἐχει πρὸς
ἥμης ἐπὶ ἀκείνα τραπιάται, ἐπειγε γέ̄ σω-
πόμηνα αὐτῷ ζτε τὸν θεόν ήμην ἐπιμαδοδότης.
οὐτέ μὴ τοιάδικαν νομίζει οὐ φέρει, οἴδα-
ω̄ς οὐ μετεπέμπομεν αὐτῷ σόκον ἐθέλω ελ-
θεῖν, θέλον μέγιστον, αἰδημόνηνος, οὐτέ σωματῶν
ἐμαυτῷ πολύτα εἰφευστημήνος αὐτὸν ἐπέκτα ἐπὶ^{η̄}
δεδιώσ, μὴ λαβόν με δίκαιαν πιθήνην νομίζει
τοτές ημης οὐδικαδαγ. ἔμοι οὖν δοκεῖ ζχω̄ς
εἰ̄ τὸν θεόν θεύδειν, οὐδὲ αἰμελένημην αὐτῷ,^{η̄}
ἀλλὰ βαλέαδαγ, πι γενη ποιεν σόκον τόπων. καὶ
τείτε μήνοιν οὖν, σκεπτέον μοι δοκεῖ εἰ̄, ο-
πως ασφαλέσαται μήνοιν. εἴτε τὸ δὲ δοκεῖ
ἀπίεναι, οπως ασφαλέσαται απίαδην, καὶ
οπως τὰ δηπιθήδα εξομβην. αὐτὸν γέρη τόπων
οὔτε τραπιγεν, οὔτε ιδιώτες ὄφελος σόκεν.
οὐδὲ

οὐδὲ αὐτὸς πολλὸς μὴν ἀξιος φίλος, οὐ αὐτὸς
ηὔχαλε πάτατος οὐ ἐρθρός, οὐ αὐτὸς πολέμιος ηὔ-
ποτε διώαμιν ἔχει πεζῶν, καὶ πατακῶν, καὶ
ταυτικῶν, τὸν πάντες ὄμοιος ὄραμό τε ηὔπι-
στατα. ηὔγε δὲ πόρρω δοκεῖται μοι αὐτὸν κα-
θέζεται. οὐδὲ οὐδεις λέγειν, πατέρων γηγενώντων αρι-
στῶν εἰ. Ταῦτ' εἰπὼν, ἐπεισαπο. εἰς τὸ τέτταρα
νίσαντοι μὴν ἐκ τῆς ἀπομάττου, λέξοις αὐτοῖς
γηγενώντων, οἱ οὗτοι τοῖς σκείνεις ἐγένετοι, ἐπι-
δικηγότες οἵα εἴη διπορία αὐτοῦ τοῦ Κύρου γηγε-
μιντού μηδέν, ηὔπιέναν. εἰς οὐδὲν εἶπε, τοσούς
αὐτοὺς πεντάντας πεντάντας πορθεάτος εἰς
τὴν Ἑλλάδα, τραπηγοὺς μὴν ἐλέατος οὐδὲς αὐτοῖς
χαίρει, εἰ μὴ βόλετο. Κλέαρχος ἀπαγέλλει τὰ ηὔ-
πιττάδα αὐτοφεύτεται, (ηὐδὲ αὐτοφεύτεται τὸ
Βαρβαρικῶν τραπεζίματος) ηὔσυκονταί ζεστα-
έλθοντας οὐχιρον αὐτοῖς πλοῖοι, οὐδὲ ποπλέοις.
Ἐαν οὐ μὴ διδῷται, ηὔγειρα αὐτοῖς Κύρον,
οὐτοῖς οὐδὲ φιλίας τὸ χώρας τὸν αὐτοῖς. Εαν οὐ
μηδὲ ηὔγειρα μιδῶν, συστάθεατο τὸ ταχίστην
πέμψατο ηὔσυκοντα πολιούχοις τὰ ἄκρα, C
βλάσφοις οὐπως μὴ τὸ Φθισσωνι μήτε οὐ Κύρος, μητε οἱ
χίλικες καταλεύοντες, οὐ πολλοὶς καὶ πολλὰ
χείριατα ἔχοντες ήρπαχτες. Οὐδὲ μὴ δὲ ποι-
αυτα εἶπε. Μέτρον τὸ τον Κλέαρχος εἶπε τοσού-
τον οὐδὲν τραπηγόντας εἰμὲ τούτων τὸ τρα-
πηγίας, μηδεὶς οὐδὲν λεγέτω. (πολλὰ γε σύνο-
ρα, διὰ οἷμοι τὸ τον ποιτέον) οὐδὲ οὐδὲν αἰδρί, οὐ
αὐτὸν οὐδὲν, πείσομαι ηὔδικατον μάλιστα. Ινα-
ειδῆτε, οὐ καὶ σύχεατο ηὔπισαμε, οὐ πικρὴ
ἄλλος μάλιστα αἰδερπων. Μέτρον τὸ τον ἄλλος
αὐτοῖς, ηὔπιδικος μὴν τὸ θήκατο τὰ πλοῖα
αὐτοῖς κελεύοντος, οὐσιωπάλιντον Κύρου
μὴ ποιουμένου, Τὸ ηὔπιδικον οὐδὲν εἴη,
ηὔγειρα αὐτοῖς τοῦτο τὸ τέτταρα, οὐ λυμαγνόμα-
την τούτον. εἰ δέ πικρὴ τῷ ηὔγειρον πιστεύο-
μενον οὐτοῦ Κύρος δῶ, ηὔκαλύπτει τὰ ἄκρα ηὔ-
μην κελεύοντος Κύρου τοσούτα πλοῖα εἰμισα-
ντον, οὐδὲν δοῖ, μὴ ηὔμας αὐτοῖς ταῦς τε πειρεο-
καταδύσῃ. Φοβούμενον οὐτοῦ τῷ ηὔγειρον, οὐτοῦ
δοῖ, οὐ πειρετο, μὴ ηὔμας αὐτοῖς, οὐτοῦ τῷ οἰον τε
εῖται οὐδὲλθεν. Βλασφέμην οὐτοῦ, άκρωτος αὐτοῖς
Κύρου, λαθὼν αὐτοὺς αἰπελθεν. οὐδὲν δικαστόν
εῖται. διλλούμενον οὐτοῦ, άκρωτος αὐτοῖς
Κύρου, λαθὼν αὐτοὺς αἰπελθεν. οὐδὲν δικαστόν
εῖται. διλλούμενον οὐτοῦ, άκρωτος αὐτοῖς Κύρου,

A Et Cyrus, cui quidem amictus est, quanti-
uis est amicus pretij: grauissimus autem
hostis illi, cū quo inimicitias exercet. Præ-
terea copias & pedestres, & equestres, &
nauales habet, quas nos omnes pariter &
videmus ante nos, & nouimus. Nam prope
mihi ab ipso videmur considerare. Quapro-
pter tempus est indicādi, quod quisq[ue] factu
optimū esse statuit. Hæc loquutus, dicendi
finē fecit. Deinceps surgebant alij quidem
sua sponte, sententiam suam exposituri; alij
iussu Clearchi, quanta difficultas futura
esset, demonstrabant; si præter Cyri volun-
tatem vel manere, vel discedere vellent.
Vnus quidam properationem simulans, vt
quam primū Græciam versus iter faceret,
ait quam primum deligendos esse præto-
res alios, si Clearchus ipsos recusaret ab-
ducere: commeatum emendum esse, (& er-
rat barbarorum in exercitu rerū venalium
forū) ac vasa colligenda. Eundum deinde
ad Cyrum, petitū nauigia, quibus au-
herentur. Quod si ea non daret, postulan-
dum ab Cyro ducē esse, qui per regionem
pacatā eos abduceret. Quod si ne ducem
quidem daret, quamprimum struendam
esse aciem, ac mittēdos, qui montium ver-
tices antecaperent: vt nec Cyrus nos ante-
uertat occupandis hisce iugis, nec Cilices,
quorum permultos habemus, multis cum
opibus abreptos. Huiusmodi fuit illius ho-
minis oratio, post quem Clearchus tātum
dixit: Nemo vestrum dicat mihi de im-
peratorio munere suscipiendo, quod permul-
ta videam, quamobrem id fieri per me non
debeat; sed vt ei, quem vos delegeritis, pro
viribus obtemperem: quo videatis, me al-
terius imperio parendi scientia, nemini
mortalium cedere. Post hūc surrexit alius,
qui partim eius stoliditatem commonstra-
bat, qui poscendas naues esse dixerat a Cy-
ro, velut expeditionē aliam deinceps non
suscepturno; partim commonstrabat, quam
stultum esset, ducem ab eo petere, cuius
nos, inquit, institutum ad nihilum redigi-
mus. Quod si duci fidē habebimus, quem
nobis Cyrus dederit; quid vetat, quo mi-
nus etiam vertices ipsos nobis occupari ab
Cyro iubeamus? Evidem naues conse-
dere, quas ille nobis dederit, plane refor-
midauero, ne cum ipsis nos triremibus de-
mergat. Itidem sequi ducē metuero, quem
ille nobis adiunxerit; ne nos eo ducat, vn-
de non sit exeundi facultas. Malim inuitō
Cyro clam discedere, sed hoc fieri nequit.
Quamobrem has equidem nugas esse cē-
seo. Quin potius arbitror debere nōnullos

homines idoneos vna cum Clearcho Cy- A oī πνευστηράδοι, οὐκέ Κλεαρχω, ἐρωτᾶσ-
ρηνον, τί βόλε^τ ἡμῖν τὸ χρήσασθ. καὶ μὴν ἡ ἡλικία
θράξις τῶν πλοία, οἰστρῷ καὶ ταχέεσσι ἐ-
χεῖτο τοῖς ξένοις, ἐπειδὴ καὶ ἡμᾶς, καὶ μὴ κακίς
εἴ τοι ταχέεσσι τοῖς οικαναστάτοις εἴπεις
μείζων ταχέεσσι ταχέεσσι φαίνηται, καὶ ὑπε-
πονωτέρα, καὶ ὑπεικιδωτέρα, αὖτις τοῖς πε-
σταύτημασται, καὶ απίοντες, αὐτοὶ φέρεται
απίοιμεν. οὐδὲν αὐτοὶ ταχέεσσι ταχέεσσι φιλίαν α-
φίεται. οὐταντοῦ ἐπόμενοι αὐτοὶ φίλοι αὐταῖς
ταχέεσσι τοῖς οικαναστάτοις εἴπεις φιλίαν α-
φίεται. οὐταντοῦ αὐτοὶ φιλίαν αὐταῖς
ταχέεσσι τοῖς οικαναστάτοις εἴπεις φιλίαν α-
φίεται. οὐταντοῦ αὐτοὶ φιλίαν αὐταῖς
ταχέεσσι τοῖς οικαναστάτοις εἴπεις φιλίαν α-
φίεται. οὐταντοῦ αὐτοὶ φιλίαν αὐταῖς
ταχέεσσι τοῖς οικαναστάτοις εἴπεις φιλίαν α-
φίεται. οὐταντοῦ αὐτοὶ φιλίαν αὐταῖς
ταχέεσσι τοῖς οικαναστάτοις εἴπεις φιλίαν α-
φίεται. οὐταντοῦ αὐτοὶ φιλίαν αὐταῖς
ταχέεσσι τοῖς οικαναστάτοις εἴπεις φιλίαν α-

*Cyrus cō-
sūlum suū
dīsīmū-
lat.*

*Al. P̄f̄d.
vnum*

B οὐταντοῦ αὐτοὶ φιλίαν αὐταῖς
ταχέεσσι τοῖς οικαναστάτοις εἴπεις φιλίαν α-
φίεται. οὐταντοῦ αὐτοὶ φιλίαν αὐταῖς
ταχέεσσι τοῖς οικαναστάτοις εἴπεις φιλίαν α-
φίεται. οὐταντοῦ αὐτοὶ φιλίαν αὐταῖς
ταχέεσσι τοῖς οικαναστάτοις εἴπεις φιλίαν α-
φίεται. οὐταντοῦ αὐτοὶ φιλίαν αὐταῖς
ταχέεσσι τοῖς οικαναστάτοις εἴπεις φιλίαν α-
φίεται. οὐταντοῦ αὐτοὶ φιλίαν αὐταῖς
ταχέεσσι τοῖς οικαναστάτοις εἴπεις φιλίαν α-
φίεται. οὐταντοῦ αὐτοὶ φιλίαν αὐταῖς
ταχέεσσι τοῖς οικαναστάτοις εἴπεις φιλίαν α-
φίεται. οὐταντοῦ αὐτοὶ φιλίαν αὐταῖς
ταχέεσσι τοῖς οικαναστάτοις εἴπεις φιλίαν α-

C οὐταντοῦ αὐτοὶ φιλίαν αὐταῖς
ταχέεσσι τοῖς οικαναστάτοις εἴπεις φιλίαν α-
φίεται. οὐταντοῦ αὐτοὶ φιλίαν αὐταῖς
ταχέεσσι τοῖς οικαναστάτοις εἴπεις φιλίαν α-
φίεται. οὐταντοῦ αὐτοὶ φιλίαν αὐταῖς
ταχέεσσι τοῖς οικαναστάτοις εἴπεις φιλίαν α-
φίεται. οὐταντοῦ αὐτοὶ φιλίαν αὐταῖς
ταχέεσσι τοῖς οικαναστάτοις εἴπεις φιλίαν α-
φίεται. οὐταντοῦ αὐτοὶ φιλίαν αὐταῖς
ταχέεσσι τοῖς οικαναστάτοις εἴπεις φιλίαν α-

D οὐταντοῦ αὐτοὶ φιλίαν αὐταῖς
ταχέεσσι τοῖς οικαναστάτοις εἴπεις φιλίαν α-

naues ipsa propter Cyri tentoriū adpulerunt.

εἰπεῖν

Ακρονό- οὐτοῦ καὶ οἱ παρὰ Αβροχέμα μισθοφόροι ἔλη-
μα. ρῆ, ἐλίθεος λίνες δύποσάντες ἡλιθον τοῦτο Κύρων, περικάρ-
σεῖς τοιούτου, καὶ συνεπράθεοντες βασιλέα.
εἰπεν εἰκό- οὐδέποτε δέξειται σαθμὸν ἔνα, τοῦθεος γα-
πέτε οὐτί πύλας τὸ κιλικίας καὶ συείας. ἢ-
σται γέ ταῦτα δύο τείχη, καὶ δύο μύσοντες τοῦ
τὸ κιλικίας Συνέννεσις εἰχεὶ κιλίκων Φυλακή,
τὸ δὲ εἶχω τῷ τορῷ τὸ συριακὸν βασιλέως ἐλέμενο
Φυλακὴ Φυλακῆς. οὐδὲ μέσος γέ τοντον πόλι-
μος τὸ κέρος ὄνομα, εὑρος πλέοντες ἀπὸ μηδέ το
μέσον τὸ τείχων ἥδη τάσσοντες, καὶ παρελθεῖν τοῦτο
ην βίᾳ. οὐδὲ δὲ πάρεδος τεντὸν, καὶ τὰ τείχη εἰς τὸ
ταλασθανητήν τοντα, οὐδέποτε δέ τοῦ πέραν πλί-
σατοι οὐτε δέ τοῖς τείχουν αὐμονοτέροις ἐφέτη-
κεσσαν πύλας. Ταῦτης ἔνεκα τὸ παρέδητο Κύρος
τὰ ναῦς μετεπέμψατο, ὅπως ὅπλα τοὺς δύτο-
τούς σαρδενεῖστον καὶ εἴσω τὸ πυλαν, καὶ βιασάμνοι
τὸς πολεμίας παρέλθοιεν, εἰ Φυλακῆσιν οὐτε
τὸ συείας πύλας ὅπερ φέτο ποιήσει τὸ Αβρο-
χέμα τὸ Κύρος, ἔχοντα πολὺ τράπεζα. Α-
βροχέμας δέ τὸ ποιήσατο, ἀλλ' ἐπειδή τούτο
Κύρον τὸ κιλικίας ὄντα, αναστέψας εἰς Φοινί-
κης τοῦτο βασιλέα ἀπήλευτον, ἔχων, ὡς ἐλέ-
γετο, τελάνην ταμείαδας τραπέζας. οὐτοῦ
δέξειται δέ τοισι συείας σαθμὸν ἔνα, τοῦθεος
γαπέτε, εἰς μισείαδρον πόλιν οἰκουμέ-
νην τὸν Φοινίκων τὸ ταλασθήτη. εἰ μπούσον
δὲ οὐδὲ διχοίον τοὺς ὄρμοις αὐτοῖς ὀλκάδες
πολλαῖς. οὐτοῦ δέ μεναντίμενος εἴπει τὸ Σε-
νίας ὁ αρχεὶς τραπηγός, καὶ Πασίων ὁ μεγαρός,
ἔμβατες εἰς πλοῖον, καὶ τὰ πλείσουν ἀξια τὸ
τελμνοὶ απέπλυσαν, ὡς μόνη τοι πλείσους ἐ-
δόκει, φιλοτιμητέοις, ὅπις τοισι τραπέζαις αὐτῷ
παρὰ Κλέαρχον απελθόντας, ὡς απόνταις εἰς
τὸν τέλαδα πάλιν, καὶ τὸ πορὸς βασιλέα, εἴα Κύ-
ρος τὸ Κλέαρχον ἔχει. ἐπειδὴ δὲ οὖν ἥδη ἀφανῆς,
διῆλθεν ὁ λέγος ὅπισιώντος αὐτοῖς Κύρος βιάρεστος.
δίλοις καὶ οἱ μὲν εὔχοντο. ὡς τὸ δολίος ὄνταις αὐτοῖς ληφ-
θεῖσα, οἱ δὲ ἀκιδρονεῖσιλοσούντο. Κύρος δέ συ-
καλέσας τὸν τραπηγόν, εἴπει. Απολελειπα-
σιν ημᾶς Σενίας καὶ Πασίων αλλ' εὗτε μόνη τοι ἐ-
πισάθωσαν, ὅπιστε δέ ποδεμράκοιν. (οἵδε
γάδε ὅποισιχον)) γέτε δύποτε φεύγασιν ἔχω γάδε
τρίποδες, ὡς τε ἐλεῖται τὸ σκείνων πλοῖον. ἀλλὰ μά-
τος θεάς, οὐκ ἔγωγε αὐτοῖς διώξω, οὐδὲ ἐρεῖ
οὐδεῖς, ὡς ἔγωγες μόνη αἱ παρῆς πιγμαλίῃ,

A Hoc loco etiam stipendiarij Græci cccc
grauis armaturæ, qui *Abrocomæ milita-
bant, ab eo deficiunt, & cōtra regem signa
Cyri sequuntur. Hincvnius itinere diei pa-
rasangas v conficit, ad portas vsq; tum Ci-
liciæ, tum Syriæ. Erant hæ duo castella,
quorum citerius obuersum Ciliciæ, Syen-
nesis ac Cilicum præsidium tenebat: vt
rius obuersum Syriæ, dicebatur regis præ-
sidium custodire. Medio inter hæc loco
*Cersus amnis fluit, latitudine plethri. To-
B trium erat stadiorum, neq; transiri vi poter-
rat. Nam transitus angustus erat, ac muri
ad mare pertinebant, & saxa desuper erant
inaccessa. Supra castellum vtrumq; fauces
illæ siue portæ prominebant. Hic erat ille
transitus, cuius cauſſa naues Cyrus adduci
iūſſerat; quo transmissis citra & vltra por-
tas grauis armaturæ peditibus, atq; hosti-
bus loco pulsis, transire possent, si quos for-
te Syriacas portas prædio tuentes reperi-
ſent. Nam hoc facturum Abrocomam Cy-
rus, instructum magnis copiis, arbitrabat-
tur. Non tamen hoc fecit Abrocomas, sed
C quod Cyrum in Cilicia esse audierat; reli-
cta Phœnicia, perrexit ad regem cum tre-
cētis hominum millibus, quemadmodum
quidem ferebatur. Inde per Syriam vnius
itinere diei parasangas vconficit Myriandrum vsq; Phœnicum vrbem maritimam.
Hic locus emporium erat, quo tunc onera-
riæ naues permultæ adpulerant. Heic ad
septimum vsq; diem sustiterunt, & dux ille
Xenias ex Arcadia, cum Pasione Megaré-
si, consensa naui, & in eam maximi pretij
rebus impositis, discesserunt: atmulatione
ducti, quemadmodum complutibus vi-
debatur, quod milites suos, qui ad Clear-
chum se contulerant, quasi qui essent in
Græciam reddituri, ac non aduersus regem
perrecturi, penes Clearchum manere Cy-
rus permitteret. Quum proſus ex homi-
num se conspectu subduxissent, rumor est
diditus, quasi triremibus eos Cyrus perse-
queretur; & nonnulli optabāt, vt quia fra-
ude mala egissent, caperentur: alij, ne cape-
rentur, ex commiseratione metuebāt. Cy-
rus autem, collectis ducibus, ait: Deserue-
E re nos Xenias & Pasio, verum certo sciant, “
“ nec clam se fugisse, quum egomet, quo se-
cescerint, norim; nec effugisse, quum mihi “
“ triremes sint, quibus ipsorum natigium “
“ capere possum. Sed ego ipſos profecto “
“ non persequar, neque quisquam dicturus “
“ est, me hominum opera, dum adsunt, vii, “

posteaquam abire voluerint , comprehensos & lēdere , & fortunis suis spoliare . Abeant vero , ac se sciant iniquius nobiscum , quam nos cum ipsis agere . Nam e- quidem ipsorum & liberos & vxores Tral- libus pr̄ficio septos habeo , quibus ipsis etiam non carebunt , sed virtuti erga me pr̄stinæ condonabuntur . Hæc Cyrus ait . At Græcis , si qui erant minus ad expe- ditionem alaci animo , perspecta ipsius virtute , lubentius & alacrius eum seque- bantur . Post hæc Cyrus castris quartis , parasangas x x ad Chalum fluuium , cuius erat vnius plethri latitudo , progre- ditur . Erat is magnis mansuetisque piscibus refertus , quos Syri pro Diis habebant , ne- que lādi eos patiebantur , sicuti ne colum- bas quidem . Vici , in quibus castra meta- bantur , Parisatidi erant ad vitæ sumtus adtributi . Hinc castris quintis , parasan- gas triginta ad Daradacis fluuij fontes per- git , cuius erat vnius plethri latitudo . Heic Belesis erat regia , qui Syriæ cum imperio præfuerat , & ingens admodum elegans- que hortus , quo continebantur omnia , quæcumq; anni tempora proferunt . Hunc Cyrus excidit , & regiam cremauit . In- de castris tertii , parasangas quindecim ad Euphratem fluuium procedit , cuius erat quatuor stadiorum latitudo . Ibidem vrbs ampla & locuples erat , cui nomen Thapsacus . Heic dies quinque sunt com- morati , & Cyrus arcessitis Græcorum du- cibus , iter hoc institui Babylonem aie- bat aduersus magnum regem , idque tum dici militibus iubet , tum persuaderi eis- dem , vt sequerentur . Illi coacta concio- ne quum hæc renuntiarent , milites , du- cibus succensebant , & aiebant hæc ipsos dudum perspecta habuisse , atque occul- tasse . Negabant itidem progressuros se , nisi data pecunia , quæ illis Græcis data fuisset , qui cum Cyro ad patrem prius i- ter fecerant ; præsertim quum illi nullam ad pugnam exiissent , sed patre Cyrum ar- cessente . Hæc Cyro renuntiant duces , qui se in singulos daturum minas argenti quinque pollicetur , quamprimum Baby- lonem venissent ; itemq; stipendum inte- grū , tam diu , donec ipsos in Ioniam redu- xisset . Huic condicioni bona Græcorum pars adquieuit . Meno autem prius , quam pateret , quid milites ceteri facturi essent , oī ἐραπηγελ ἀπήγελον . * ο δὲ ταύτης εἴσι βασιλείαν καὶ μαδόν τιτελῆ , μέχε μὴ δὴ πολὺ τέλληνικά γέτως ἐπείσθη Μέριον .

Αέπειδη δὲ ἀπίσταντο Βούληται, συλλαβὼν καὶ
ἀλεῖς ποκῶς ποιῶ, καὶ τὸ γερήματα ἀπο-
συλάβ. ἀλλὰ ἴοντων αὐτῶν, εἰδότες ὅτι κακίους
εἰσὶ τοῦτοι ἡμᾶς, οὐκέτι τοῦτοι σκέπτονται. καὶ
τοιὲχον γε αὐτῷ καὶ τέκνα καὶ γυναικας σὺ
τρέψασι φευγεόμενα. ἀλλ᾽ οὐδὲ τόπων
τερποσυνται, ἀλλ᾽ ἀπολύπονται, τῆς πορέ-
θενέντα τοῦτοι ἐμὲ δρεπτοῦ. καὶ οὐ μὴ ταῦτα
εἶπεν οἱ θεοὶ Ἑλλήνες, εἴπεις καὶ ἀθυμόπερος οὐ
πορεύεσθαι αἰδίσασιν, αἰχνύσαντες τὴν Κύρεων
ἀρχετῶν, οἵδιον καὶ πορευόμενοι συμπο-
ράμοντο. μὲν δὲ ταῦτα Κλεόδης ἔξελεσύνης αθ-
μοῖς πέντερας, τοῦ ποσάγας εἴκοσι, ὥπερ
τὸν χάλον ποταμὸν, οὐταῦτον μέρος πλέοντο,
πληρώματι διέθισαν μεγάλων καὶ προφέων, οἷς
οἱ σύρριθοι οὐδέμιζον, καὶ αὐτίκειν οὐκ εἴσω,
οὐδὲ τὰς ποιεῖσθαι. αἱ δὲ κῶμαι οὐδὲ εἰ-
σινώσι, Παρυσάπιδος οὐσιν, εἰς ζεῦς δε-
δομένα. συνέβητεν δέξελεσύνης σαθυμοῖς πέντε,
τοῦ ποσάγας πεντάκεντα, ὥπερ ταῦτα πηγαστή
ταῦτα μαραθανοῦσιν ποταμοῖς, οὐταῦτον μέρος πλέοντο,
τὸν ποταμὸν τοῦ ποσάγατος, καὶ τοῦ ποσάγεισθαι
μέγας τοῦ ποταμοῦ, ἔχων ποτύτα, οὐσα ὄφρα φύ-
οισι. Κλεόδης δὲ αὐτὸν δέξεντος, καὶ τὰ βασί-
λεια κατέκαυσεν. συνέβητεν δέξελεσύνης σαθυ-
μοῖς τοῖς, τοῦ ποσάγας πεντεκαθύδηνει, ὥπερ τοῦ
βίφρεπτον ποταμὸν, οὐταῦτον μέρος πενταράν-
ταδιών. καὶ πόλις αὐτῷτοι ὠκεῖτο μεγάλη καὶ
βαδαίμον, θαύματος ὄνοματι. συνέταξε
μεντανήμερος πέντε· καὶ Κλεόδης μεταπιμ-
πάνθος τοὺς γραπτούς τὸν ἑλλήνιον, ἐλε-
γένη, ὅτι οὐδέποτε οὐσιοτοις πορεύεσθαι βασιλέα μέγαρο
εἰς βασιλείαν, καὶ κελεύθι αὐτοῖς λέγει ταῦ-
τα τοὺς γραπτώτας, καὶ αὐτοπείθει ἐπεσθαμα-
οῖς δὲ, ποιήσαντες σκηνοῖσαν, αἰπήγελλον
ταῦτα· οἱ δὲ γραπτοί ταῦτα ἐχαλέπιαν τοὺς γρα-
πτούς, καὶ ἐφασαν αὐτοῖς πάλαι ταῦτα εἰ-
δόταις κρύπτειν. καὶ οὐδὲ ἐφασαν οὔτε, αὐτοῖς τοῖς
Εαυτοῖς γερήματα μιδῆς, ὡς αὐτοῖς τοῖς πορεύε-
σαι μετὰ Κύρεων αἰαβάσι τοῦτον πατέσσε-
τον Κύρεων, καὶ ταῦτα οὐκ ὥπερ μάχην ιόντων,
ἀλλὰ καλεώντος τὸν πάτερα Κλεόδην. ταῦτα
δρὶς ἐκάστῳ δάσοντι πέντε γραμμέρου μηδας, ἐπόμ-
εις αὐτοῖς κατασκήνων τοὺς ἑλληνας εἰς ιωνίαν πάλιν. οὐ
οὐδὲ, αφεὶς δῆλον εἰς τὸ ποιήσαντον οἱ δῆμοι γραπτοί ταῦτα,
πότε-

A sequituri ne Cyrus, an non; copias suas
seorsum cogit, & hac eos oratione compellat: Si mihi parueritis, milites, nullo nec
periculo, nec labore vestro consequemini, ut
vt maiori vos Cyrus honore, quanf ceteros
milites, adficiat. Quid ergo faciundum cē-
se? Rogat nunc Cyrus, vt aduersus regem
se Græci sequantur. Ego vero aio debere
nos Euphratē fluuiū traicere prius, quam
quid reliqui Græci responsuri Cyro sint,
conferet. Quod si decreuerint, sequendum
esse; vos illi totius rei auctores existisse vi-
debimini, a quibus traiciēdi factum fuerit
initium: atq; adeo gratiam vobis Cyrus, vt
gratificandi sibi studiosissimis, habebit ac
referet; quod quidē si quisquam alius, ipse
certe facere nouit. Sin ceteri secus statue-
rint, vniuersi quidē domum reuertemur;
sed vos tamen, vt solos dicto audientes, si-
dissimorum loco habebit, & ad præsidia, &
ad præfecturas cohortium; ac si quidem a-
liud etiā quid fuerit, quod requiretis, scio
vos ab Cyro vestri studio impetraturos.
Quæ quum illi audissent, obtemperabant;
ac prius, quam alij respōderent, traiiciebāt.
Quos vbi Cyrus transmisisse animaduerte-
ret, magnam voluptatē cepit, ac statim ad
eas copias Glun cū his verbis misit: Evidē
vos iam laudo, vetū vt vos vicissim me lau-
detis, mihi curæ erit, aur pro Cyro me non
amplius habebitis. Milites magna spe con-
cepta, fausta, feliciaq; ipsi omnia precabā-
tur. Menoni etiam magnifica munera mi-
sisse ferebatur. Quib. peractis, & ipse trans-
mittebat, & vniuersus eū exercitus seque-
batur; ac nemo ex iis, qui amnem traiicie-
bant, supra mamilas madefactus fuit, adfir-
mantibus Thapsacenis, numquam alias id
flumen pedibus transmissum fuisse, quam
hoc tempore, quippe quod nauigiis tātum
traiciatur, quæ præcedēs ante ipsos Abro-
comas exusserat, ne Cyrus traiceret. Res
quidē ipsa diuinitus accidere visa est, qua-
si fluuius ipse Cyro regnaturo cederet.
Deinceps per Syriam progreditur castris
ix, parasangas L, & ad Araxem fluuiū per-
ueniunt. Heic vici multi erant, frumento
& vino referti. quamobrem triduum ibi-
dem harent, & commeatum comparant.
Hinc per Arabiam, quum Euphratem ha-
beret ad dextram, castris quinq; parasan-
gas x x xv per solitudinem conficit. Hoc
loco planicies tota matis instar æquabilis
erat, absinthio plena. Si quid aliud habe-
bat vel fruticetū, vel arundinum, ea ve-
ro vniuersa instar aromatum erant fra-
grantia. Arbor quideam certe nulla erat.

2

Afīni fili-
us fr̄s A-
rabie.
197,8.

Ex feris habebat siluestres asinos quāplu- A
rimos, & struthiocamelos grandes haud
paucos. Erant heic & otides & damæ. Atq;
has feras equites nonnumquā insectaban-
tur. Asini quidem isti, si quis persequere-
tur, præcurrebant, ac deinde restitabant,
quod multo velocius equo current; &
rursus equo proprius accedēte, idem facti-
tabant. Itaq; capi non poterant, nisi ex in-
teruallo distarent equites, atq; aliis alij suc-
cedentes, eos venando vrgerēt. Si quā ca-
perentur, carnes habebāt ceruinis quidem
illas consimiles, sed aliquanto teneriores.
B Struthio-
camelus.
197,8.
Struthiocamelum nemo cepit, adeoq; qui
persequuti eos fuerant equites, cito desie-
runt. Nam volando fugiebat, quum & pe-
dum cursu, & alis expansis pro velo vtere-
tur. Otidas, si quis celeriter suscitet, licet
capere. Nā breue ad interuallū tamquam
perdices volant, & celeriter defatigantur.
Carnes harum suauissimæ erant. Facto per
hāc regionem itinere, ad Mascam fluuium
perueniunt, cuius erat latitudo plethri vi-
nius. Heic vrbs erat ampla quidem illa, sed
deserta, cui nomen Corsote, & quam Ma-
scas vndiq; circumfluebat. Manserunt hoc
loco triduum, & exercitui frumentatione
prospiciebatur. Hinc castris decimister-
tiis, per loca deserta parasangas nonaginta
conficit, Euphratem fluuium ad dextram
retinens, & ad Portas siue fauces mōtium
peruenit. In his stationibus multa iumenta
fame peribant. Nam neq; pabulū heic erat,
neq; vlla vsquam arbor; sed regio vniuersa
nuda erat & vacua. Incolę vero lapides mo-
lares propter flumen effodiebāt, & forma-
tos, Babylonemq; vectos vendebant; proq;
hoc pretio frumento comparato, vitam sus-
tinebant. Iam frumentum milites defece-
rat, neq; coēmendi eius facultas erat reli-
qua, nisi in foro Lydio, illorum barbaro-
rum in castris, qui Cyrus sequebātur: vbi
farinæ capitha siclis quatuor vendebatur.
Siclus septem Atticis obolis & semisse va-
let, ac duos chœnices Atticos capitha con-
tinebat. Quamobrem se carnibus milites
sustentabant. Et nonnullæ ex his stationi-
bus admodum longo ex interuallo dista-
bant, quoties vel ad aquam, vel ad pabu-
lum quærendū durare suos volebat. Quin
aliquando, quum vias angustas, lutum-
que offenderent, quod a plaustris penetra-
ti non posset, Cyrus cum eis, quos secum
habebat præstatiſſimos & fortunatiſſimos,
restitit; ac Glun Pigretemq; cum barbaro-
tū copiis, extrahere de luto plaustra iussit.
C Cyrus apud
suos aučto-
ritas.

Cyri a
smos an
mias.

Α θηείας, πλέον οι μὴ οἱ ἄγειροι ὄντοι, γάρ δὲ οὐδεὶς
ζεῖ τρυθοῖ, αἵ μεγάλαι σύνηδες καὶ ωτίδες καὶ δορ-
κάδες. Ταῦτα δὲ τὰ θηεία οἱ ἵπποις ἐδίωκον ε-
νίστε καὶ οἱ μὴ ὄντοι, ἐπει τὸ διώχει, ταῦθα
μόντες αἰδεῖσκερ. (πολὺ γάρ τὸ πάπους θᾶτον ε-
ρεχον) καὶ πάλιν ἐπει πλησιάζοι οἱ πάποι, Ταῦ-
τα εποίεν ὡς τε οὐκ οὐδὲ λαβεῖν, εἰμὶ διγενῆτες
οἱ ἵπποις θηείων μέχεδε χόμποι τοῖς ἵπποις. τὰ δὲ
κρέα τῷ ἀλισκεμένῳ οὐδὲ ταῦθα πλήσια τοῖς
ἐλαφείοις, ἀπαλάτερα δέ. τρυθοῖ δὲ θεοῖς
ελαχεῖν. οἱ δὲ διώξαντες τὸν ταχὺ ἐπάν-
οντο. πολὺ γάρ ἀπέπλα σποφεύγουσα, τοῖς μὴ
ποσὶ δρόμῳ, τὸ δὲ πλέυρῃ πλέασα οὐδὲ ισίφ
χεωμένη. Ταῦτα δὲ τοῖς, αἴ τις ταχὺ αἴτη, εἴτε
λαμβάνει πέτοντα) γάρ βεαχεῖ, οὐδὲ φερτίκες,
καὶ ταχὺ ἀπαγερθύονται. τὰ δὲ κρέα αὐτῷ οὐ-
δισα οὐδὲ πορθόμποι τὸ δέξεται τὸ χώρας,
ἀφικνοῦται ὅπει τὸ μασκαῖ ποταμὸν, δέ δι-
εγειρεθριάμον. Καὶ οὖν οὐδὲ πόλις ἐρήμη με-
γάλη, ὄνομα δὲ αὐτῇ κροωτὴ, ταῦθερον δὲ
αὐτῇ τὸ τῶν μασκῶν κύκλω. Καὶ οὖν ἔμφατ
ημέρας τῆς, καὶ ἐπειτίσας δὲ τράτημα. Κα-
τεθεν δέξεται σαθμοὺς ἐρήμως βρεκαύδεκα,
ταῦθα σάμητας οὐτείκεντα, τὸ δέ φερτίκη πο-
ταμὸν οὐδέποτε ἔχειν, καὶ ἀφικνεῖται ὅπει πύ-
λας. Καὶ τότε τοῖς σαθμοῖς πολλὰ τῷ τα-
χυίων ἀπάλετο τὸ δέλιμο. οὐ γάρ οὐδὲ χόρ-
τος, θεοῖς ἀλλοδειδροῖ θεοῖς, δλλὰ φιλοῦ οὐδὲ
ἀπαστα ηχώρα. οἱ δὲ στοιχωτες ὄντοις ἀλέ-
ταις τῷ ποταμὸν ὄρύζοντες καὶ ποιοῦνται
τοῖς, εἰς βασιλεῖαν ἦγεν καὶ ἐπάλεια, καὶ αἴ-
ταρούσι τοῖς στοῖς εἶχεν. δέ δὲ τράτημα οὐ
στοῖς ἐπέλιπε, καὶ φρίασθαι οὐκ οὐδὲ, εἰμὶ οὐ
τῇ λυδίᾳ ἀγεῖται, οὐ τῷ Κύρῳ βαρβαρικῇ,
τὰ καπίθειν ἀλδίρων ηλφίτων, τεταρτῶν
σιλων. οὐδὲ σίλως διώναπακ ἐπάλα οὐδεὶς καὶ
ημιούλιον ἀπίκειται οὐδὲ καπίθη δύο χειν-
καξαπίκειται ἔχωρδ. κρέα διωνεαθίοντες οἱ τρα-
πατακούσιεγίγονται. οὐδὲ τότε τῷ σαθμῷ
ἢ ποδίνυμα καρχάτηλευνεν, οπότε δέ ταῦθεν
βούλεισθαι απατέλεσμα, η ταῦθεν καὶ λόγον. καὶ δὴ
ποτε τεινοχωρεῖας καὶ πηλοῦ φαέντος τῷ ἀμά-
ξαις διωσθρήται, ἐπέτη οὐ Κύρεος σωτὴ τοῖς
τοῖς αὐτοῖς σφρίσοις καὶ διδαγμονευσάτοις, καὶ
ἐπαξε Γλειῶν τῷ Πίγρητα λαβεῖσας τὸ βαρ-
βαρικεν τραπτὸν σωτεινείσαι τὸ ταῦθα οὐδὲ
τοῖς ξενοῖς.

ἐπειδὴ ἐδόκεν αὐτῷ δολάριος ποιῆν, ὡς τῷ ὅρῳ
γῆ ἀκέλευσε τὸς τοῦτον αὐτὸν τῷ σταθμῷ τὰς κα-
τίσιους σημειώσεων τούτης ἀμέτέλεα. ἔντα δὴ
μέρεστι τῷ θύταις ἢ τελέσας τὸν τελεστήν τούτον
τὸς πορφυρᾶς καθίδες, ὅπερ ἔκαστος ἔτυχεν εἰπ-
κώς, ἵνε, ὡς τῷ αὐτῷ μράμοι τὸν τοῦτον νίκην, καὶ
μάλιστι τοιαντες γηλόφες, ἔχοντες τότες τὸν
τοῦς πολυπλεκτὸν χριστὸν, καὶ τοὺς ποικίλας αν-
τοῖς πραξίας, ἔνοιο τούτῳ τοῦτον τοῦτον τοῦτον
χώλαιος, @ λαφί, καὶ φέλαια ὑπὲρ τὸν χριστὸν. Διῆς δὲ σὺν
τοῖς τοῖς τότες εἰσαντὶ μόνοντες εἰς τὸ πηλὸν, θάψον ἢ ὡς
χεροῖν. Τὸν αὐτὸν ψεύτον, μετεώρες διεκέμοσαν τούτον αμέτέλεα.
Θέτο σύμπον, δῆλος ἢ κῦρος σπεύδων πᾶς
τὸν ὄδον, καὶ τὸν οἰκεῖον, ὅπερ μὴ ὑπεισπομένης
ηὔπειρε, καὶ πιὸς διῆς αἰδοκάρης σκαθέρετο· νομίζων,
ὅσῳ μὲν αὐτὸν οὐδὲν ἔλθοι, τοσούτῳ απαρασκευα-
μάκος. Σοτέρφε βασιλέα τοιαῦτα. ὅσῳ τούτῳ τοῦτον τοῦτον
τοσούτῳ βασιλέα σημαγέρεα τράπε-
μα. καὶ συνιδέσθη ἢ ἐν τῷ πορφυρῷ τοῦτον τοῦτον
βασιλέως στρατῆ πλήθη μὲν κύρως καὶ αἱρθῶ-
τος ἐμπορίου πων οἰχομένος, τὸν μὲν τοῦτον τοῦτον
μεταποιεῖται διαμάρτιος, ἀσθετής, εἴ τις οἰχεῖται
χέων τὸ πόλεμον ποιοῖτο. οὐταντὸν τὸν θύταις
καὶ τὸς ἐρήμοις σαθυμοῖς ἢ πόλις διδάμημον
καὶ μεγάλην, ὄνομα τούτῳ καρμανίδης σκαύτησοι
ερπιαταὶ ηγέρειον τὰ τοπικήδα, φεδίας
Ἀγρεβαίνοντες ὁδε. διφέρεται, αὐτοῖς τε γά-
μαλα, ὑπέμπλασαν χόρτους γέφες. εἶτα συνῆ-
γνον καὶ συνέσπων, ὡς μὴ ἀπλεατέα τοιαῦτα
θέμαρ. ὑπὲρ τότεν μετέβαλον, καὶ ἐλέγειον τὰ
τοπικήδα, οἵνον τε σκαύτησον πεποιημέ-
νον τὸν διάπολο τὸν Φοίνικες, καὶ στον μελίνην. τότον γέ-
νετο τῷ κύρῳ πλήσιον. ἀμφιλεξάντων δέ τι
εὐθὺν τὸ τὸν Μένωνος τραπιωτὴ τὸν Κλεαρ-
χον, ὁ Κλεαρχος κρίνας αδικητὴ τὸν Μένωνος,
πληγαὶ στέβαλεν, ὁ δὲ ἐλθὼν τοῖς δέδειται
τράπεμα, ἐλεγένη αἰκόστοις δῆλοι ερπια-
ταὶ, ἐχαλέπαυνον καὶ ὠργίζοντες οἰχυράς δὲ Κλε-
αρχον. τῇ δὲ αὐτῇ ἥμέρᾳ Κλεαρχος ἐλθὼν
ὑπὲρ τοῦ Αγρεβαίον τὸν ποταμόν, καὶ σκέψα-
σκεψανταί μνος τὸν αὐτόν, αφιππαύσθη τὸν τὸν
αὐτὸν σκυνθεὶς τὸν Μένωνος τραπιωτατος
οὐν ὀλίγοις τοῖς αὐτοῖς αὐτόν. Κῦρος δὲ οὐ πα-
νίκεν, διλλούσθη τοιαῦτα. τὸν δὲ Μένωνος
τραπιωτὴν ξύλον περιέσωνταις, ὡς εἶδε τὸν Κλεαρ-

A Quum autem illi hoc lente Cyro facere viderentur, quasi indignabundus summa penes se auctoritate Persas curtus expedire celeriter coniunctis operis mandabat. Heic vero nō omnino nullum parentis imperio modestiæ indicū videre licuisset. Nā purpureis vestibus, quas cādyas vocāt abiectis eo loco, quo forte quilibet stabat, quasi quispiam de victoria curreret, collem admodum etiam prēcipitem subibant; quum magni pretij tunicas haberent, & variis coloribus caligas, nonnulli etiam torques B circa collum, & circum manus armillas. Nihilo minus statim cum his in lutum infilientes, citius opinione cuiusquam plastræ in sublime sublatâ exportabant. Ad summam, res ipsa declarabat, Cyrus itineri festinationem addere, neq; diutius vif quam hætere, nisi si frumentationis vel alterius necessariæ rei cauſa alicubi subsistet. Existimabat enim, tanto se imparatio- re cum rege dimicaturum, quāto celerius ipse accessisset: quanto autem tardius, tan- to maiores regi copias coactum iri. Neq; non intelligere poterat, quicumq; rem adtentius consideraret, regis imperium re- gionis quidem illud amplitudine, homi- numq; copia firmum esse: verum & ob itinerum prolixitatem, & quia copiæ hinc inde diuulsæ sint, idem illud imbecillum es- se, si quis celeriter bellum gerat. Ultra Eu- phratem, versus illas stationes desertas, tum opulenta tum magna vrbs erat, cui nomē **Carmanda**. Ex hac sibi milites com- meatum comparabant, quum ratibus ope- ra tumultuaria confectis in hunc modum vterentur. Pelles eas, quibus vtebantur pro tegumentis, leui fœno refercabant, ac deinde suturis artius iunctis prohibebant, ne aqua pertingere ad paleas posset. His ergo traiciebant, commeatumq; comporta- bant; videlicet vinum ex palmulis factum, & panici frumentum. Nam huius in ea re- gione maxima erat copia. Ceterū orta in- ter Menonis & Clearchi milites hoc loco cōtrouersia, Clearchus Menonis militem, iudicio suo illatę reum iniuriæ, verberibus cædiuissit. Is ad exercitum suum rēuersus, rem exponit. Quo milites cognito, mole- sti ferebant, & Clearcho succēcebant gra- uiter. Eodem dic Clearchus, quum ad tra- ieclum fluminis accessisset, foro venalium rerum ibidem inspečto, ad tabernaculum suum per Menonis castra cum suis per- paucis equo reuehebatur. Cyrus autem nec dum venerat, sed adhuc erat in itinere, enonis militibus ligna scinderet, viso Clear-

Cyri tele
ritas expedita.

Lia inter
Clearchi
& Meno-
nis milite-
ria.

cho, qui eques transiret, securim in eum A coniicit, & ab illo quidem hic aberrat: verum aliis eum lapide petebat, & item aliis, excitatoq; clamore permulti. Clearchus sua in castra fuga elabitur, ac statim arma capi mandat, grauisq; armaturæ militibus istic subsistere iussis, & ante pedes scuta collocare; cum Thracibus & equitib. ipse, quos in agmine suo supra quadraginta habebat, & eos maxima ex parte Thracas, sic aduersus Menonis milites prouehitur, vt & illi terrore percelleretur, & Meno etiam ipse; aliis ad arma concurrentibus, aliis stolidis, & quid in re nec opinata, facerent, ignoratis. Proxenus autem qui tandem forte cum grauis armaturæ militum acie accesserat, statim ductis inter utrosque copiis, arma deponebat, & Clearchum rogabat, ne hæc faceret. Ferebat ille grauiter, quod cum parum absuisset, quin lapidibus obrutus perisset, lenibus verbis in illo acerbo casu suo uteretur. Deniq; de medio excederet, iubebat. Interea quum aduenisset Cyrus, ac rem totā perceperisset, mox sumis in manus armis, vna cum maxima illorum manu, qui aderant, in medium aduehitur, & huiusmodi quedam inquit: Nescitis plane, quid agatis, Clearche, tuq; Proxene, ac Græci ceteri, qui adestitis. Nam si prælio inter vos congregiemini, existimare debetis, & me hoc ipso die, & vos non multo post, ad interacionem cæsum iri. Nam si non recte nostræ res affectæ fuerint, omnes hi barbari, quos cernitis, nobis infensores erunt; quam ij qui regis partes tuentur. Que verba quū Clearchus audiisset, ad se redit, & ambo, facto irascidi fine, arma deponebant. Inde quum procederet, ex equorum vestigiis & stercore, quæ conspiciebantur, conjecturā faciebant, fuisse istic equorum ad duo millia. Hi præundo tum pabulum, tum si quid aliud esset usui futurum, exurebant. Erat quidam Orontas Persa, qui genere familiam regis adtingebat, & inter Persas rerum bellicarum peritia excellere ferebatur. Is Cyru insidias facere instituit. Ac tametsi etiam ante hoc tempus arma contra Cyrum ceperat, tamen modo reconciliatus aiebat; si mille sibi equites tradiceret, aut structis insidiis equites illos incendiis omnia vastantes se interemturum, aut multos in potestatem suam viuos redditurum; prohibitumque, ne ascendore reliqua incenderent; facturum denique ne vlli umquam renuntiare regi possent, quod vidissent Cyri exercitum. Que quum audiisset Cyrus, visa ei sunt et re

Cyrus li-
tem com-
ponit.

Oronte
prodicio.

χριδειαύοντα, οὐσι τῇ αἴτην. ἢ δέ τι μὴ διεῖ
ημέτεν, διῆσος ἡ λίθῳ, καὶ διῆσος εἰπα πολοὶ, κραυ-
γῆς γεωμήν. οὐ δὲ παλαφύτεις δέ τις θρά-
τημα, καὶ διῆσος παραγήτεις τὰ ὄπλα, καὶ τὰς
μέρη ὄπλα, τὰς σκέλους αὐτῶν μένται, τὰς ασπί-
δας τε τὰ γένα ταῦτας· αὐτὸς δὲ λαβὼν
τὰς θράχες τὰς ἴπτεις, οἱ ποσιν αὐτῷ τὰς
τραπέματα πλείστης ητταράκοντα, (τότεν
δὲ οἱ πλεῦσι θράχες) ἥλαυνεν δέ τις Τέλειος,
ώστε ἐκείνας ἐκπεπληγα, καὶ αὐτὸν
Μένωνα, καὶ Βέργην δέ τις ὄπλα. οἱ δὲ κατέστα-
σαι σπορεύοντες τὰς τραπέματας*. οὐ δὲ Περ-
σείνος, ἔτυχεν δὲ στερεον τραπέματα, καὶ τὰς αὐ-
τὰς ἐπομόνη τὸν πλεῖστον. Αἴδης δὲ εἰς δέ
σον ἀμφοτέρων ἄγαν, ἐθέτο τὰ ὄπλα, καὶ ἐδέ-
πανεν, οἵ αὐτῷ ὀλίγου δεῖσαντος καταλύ-
θημα, τράπας λέγοι δέ αὐτῷ πάντος, ἐκέ-
λθεντε αὐτῷ ὅπλον μέσου ἐξίσασθαι. οἱ τά-
τα, ἐπειδὴ Κύρος, καὶ ἐπέτειο δέ τραπέματα,
Αἴδης ἐλαβε τὰ τὸν πλεῖστον εἰς τὰς χρεας, καὶ σὺν
τοῖς παρθεν τῷ πλείστων ἦκεν ἐλεύθερον εἰς
δέ μέσον, καὶ λέγει ἀδεῖ. Κλέαρχος, καὶ Περ-
σείνος, καὶ οἱ ἄλλοι οἱ παρεύοντες ἐλεύθεροι, οὐκέτε
οἱ ποιῆστε εἰ Γαρέ πια διλέγοντες μάχην τούτην,
νομίζετε τοι τῆς τῆς τῇ μέρεσσι έμέτε πε-
παχεκύψατε, καὶ ὑμᾶς οὐ πολὺ ἐμοῦ στερεον
κακῶς γένηται τῇ μετέρων ἔχοντων, πολύτεσσι,
διστρέπε, Βαρβαροι πολεμώτεροι οὐκέτι
σονται τῷ θεῷ βασιλέοντεν. αἰκισσας Σείτη
οἱ Κλέαρχος, οἱ ἐπιπλέοντες, καὶ πανσύμε-
νοι ἀμφοτέροι καὶ χρεαν ἐθέτο τὰ ὄπλα. οὐ-
τούσιν τρεῖσιν τοι εφαγέτο ἕχοντας τὸ κά-
τασσος. εἰκάζετο δὲ εἴδει οἱ σῖσος οἱ διχρίων
ἴπωσι. οὐ ποιεύοντες ἔχοντας καὶ χλεύην καὶ
εἴπι αλλοχροίμονται. Ορφέας δὲ πόροις α-
πόροις τε πορεύονται βασιλές, καὶ τὰ πολέ-
μια λεγόμενος σὺ τοῖς διφύοις αρσον, δι-
σούλιον Κύρῳ, καὶ πορεύονται πολεμίσας. καὶ
επαλλαγεῖς δὲ διεῖ Κύρῳ, εἰπεν· εἰ δύτει δοί
ιποτες χιλίοις, οἵ τε πορεύονται πορεύονται
ποτες η κατακύνοις αἱ στροβίσσας, η ζείτης
πολλοὶς αὐτῷ θέλοι, καὶ καλύσσεται τῷ καύσι θε-
ρόντας, καὶ ποιόντες οὐτε μή ποτε διώσαται αὐτοῖς
ιδούσας δέ τις Κύρῳ θράτευμα, βασιλέας Διγυνή-
λας. οὐ δέ Κύρῳ ακρύσαται ταῦτα ἐδίκιος ὁ φέ-
λικος

λιμά τῇ), καὶ σκέλελει αὐτὸν λαμβάνειν μέρεσι παρ' ἐκάστου τῷ ήγεμόνων. ὁ δὲ Ορέτης, νομίσας ἐπόμενος αὐτῷ τῇ τύχῃ πιστεῖς, γεάφει ἔπιστολὴν τῷ Βασιλέᾳ, ὃν τίχοι ἔχων ἴστηταις, ὡς αὐτὸν πλείστους ἀλλὰ φεύγους τοῖς ἑαυτοῖς πιστεῖς. ὁ δὲ φίλιος αὐτὸν παραδέχεται. οὐκοῦ δὲ τῇ ἔπιστολῇ καὶ τῷ παρεθέντε φίλιας ἀπομνήματα, καὶ πίστεως. Ταῦτα τῷ ἔπιστολῃσί δίδωσι πιστῶν αἰδρί, ὡς ἔτεο. ὁ δὲ λαζανόν, Κύρων τοῖς πιστοῖς. αἰαγνοὺς δὲ αὐτοὺς Κύρος, συνιλαμβάνει Ορέτην, καὶ συμφελέεις τῷ αὐτῷ σκηνὴν ἀρσῶν τὸς στρατοῦ τῷ πεζῷ αὐτὸν ἐπέιτα. καὶ τὸς τῷ ἐλλήνων στρατιηρίου σκέλελει ὄπλας ἀγαγῆν, τόποις δὲ διεθάψα τὰ ὄπλα αὐτοῦ τῷ αὐτῷ σκηνῇσι. οἱ δὲ Ταῦτα ἐποίησαν, ἀγαγέντες ὡς τερατίσιος ὁ πλάτας. Κλέαρχον δὲ καὶ εἴσω παρεκάλεσε σύμβουλον, ὃς γε καὶ αὐτῷ καὶ τοῖς ἄλλοις ἐδόκει περιπλανᾶνται μάλιστα τῷ ἐλλήνων. ἐπεὶ δὲ δέξηται τὸ δέρμα τοῦ ἀδειαστοῦ, Παρεκάλεσσαν μάζας, αὐτὸρες φίλοι, ὅπως σὺν ὑμῖν βαλλούμενος ὁ, πιστὸν τοῦ πολεμοῦ πατήρ ἐδωκεν τοτέκοντεις τῇ). ἐπεὶ δὲ Ταῦτα, ὡς ἐφη αὐτὸς, τὸ πολεμοῦ ἀδειαστοῦ δέξεται πολέμησεν ἐμοί, ἔχων τὸν σὸν Κέρδεσιν ακρόπολιν, καὶ εὗρα αὐτὸν περιπολεμαντίαν ἐποίησα, ὡς πεδόνα τῷ πολεμοῦ πολέμου πανσασθαί, καὶ δέξαιας λαζανὸν καὶ ἐδωκε. μὲν ταῦτα, ἐφη, ὁ Ορέτης, ἐτίνος, πιστὸν δίκαιον; ὁ δὲ ἀπεκρίνατο, ὅτι νῦν πάλιν οὐ Κύρος ἕρωτας οὐκοῦν ὑπερεψεν, ὡς αὐτὸς σὺν ὄμολογοῖς, δοθὲ τοῦ ἐμοῦ ἀδικούμενος, ποτοῦσεις μυστοῖς, κακῶς ἐποίεις τὸν ἐμοῦ χωρευόν, πιστὸν γένεται Ορέτης. οὐκοῦν, ἐφη Κύρος, ὅποτε αὖτις τὸ σαμαριανὸν, ἐλθὼν ἔπειτα τὸν Αρτέμιδον Βαρμὸν, τὸ μεταμεμέληται σοι ἐφορδία, καὶ πείστες ἐμὲ, πιστὰ πάλιν ἐδωκέσμοι, καὶ ἐλαζεῖς παρ' ἐμοῦ; καὶ ταῦτα ὄμολογά ὁ Ορέτης, πίσσων, ἐφη Κύρος, ἀδικηθεὶς υπὸ ἐμοῦ, νῦν τοτεύτοις ἔπιβουλοισιν μοι φανερὸς γέγενας; εἰ πόντος δέ τοι οὐδὲν ἀδικηθεῖς, ἕρωτοσεν οὐ Κύρος αὐτὸν, ὄμολογοῖς διών

A sua futura. Quamobrem iussit, ut a singulis
ducibus copiarum partē acciperet. Oron-
tes, qui existimaret, paratos sibi equites fo-
re, literas ad regem scribit, venturū se cum
equitatu quam posset maximo: saltim dici
iuberet equitibus suis, ut se tamquam ami-
cum exciperent. Eadem in epistola pristi-
nam regi amicitiam ac fidē in memoriam
reuocabat, eamq; homini, quēadmodum
ipse existimabat, fideli tradebat. Is quum
primum eam accepisset, Cyro ostēdit: qui
ealecta, comprehendit Orontam, & ad ta-
bernaculum suum Persas septem, auctori-
tate apud se præstantissimos, arcessit; Græ-
corumq; duces iubet grauis armaturæ mi-
lites adducere, qui cū armis tabernaculum
suum circumfisterent. Parebant illi, circi-
terq; militum armaturæ grauis tria millia
ducebāt. Clearchum introvocatum etiam
in consilium adhibebat, quod is tum ipsi,
tum ceteris, Græcos longe dignitate vide-
retur antecellere. Quumq; post ille de ta-
bernaculo exiisset, quo pacto de Orōta iu-
dicium factū fuisset, amicis narrabat: quip-
pe qui rem silentio tegere iussus non esset.
Ciebat autem, Cyrus fecisse dicēdi prin-
cipium huiusmodi quoddam: Evidē vos,
amici, huc aduocari volui, quo de vestri
consilij sententia, de hoc Oronta id statua-
quod & ad Deos, & ad homines æquifili-
mum fuerit. Hunc primum pater meo sub
imperio esse voluit. Postea fratri mei iuf-
su, quemadmodum ipse fassus est, aduer-
sum me arma cepit, Sardium arce occupa-
ta. Ego vero bello hominem persequens
effeci, ut abstinentem sibi a bello aduersus
me putaret; adeoq; dextram ipsi & dedi, &
Daccepi. Post hęc, ait, vllane te iniuria adfe-
ci, Oronta: Quum is respondisset, Nulla;
rursus interrogabat Cyrus: Ergo deinceps
vti quidem ipse profiteris, nihil a me latus,
nonne facta ad Mylos defectione agrum
meum, quacumque ratione poteras, infe-
stum habuisti? Factum, Orontes ait. Ergo
quum rursus, quæ tuæ vires essent, adgnoi-
ceres; nonne ad aram Dianæ accessisti, ac
pœnituisse te facinoris tui dixisti, mihi que
persuaso fidem dedisti, & accepisti? Quæ
itidem quum Orontes faslus esset: Qua-
nan igitur, ait Cyrus, affectus a me iniuri-
a, tertium modo mihi deprehensus es in-
fidias struere: Quum nulla se affectum
Orontes iniuria diceret, Cyrus eum inter-
rogat: Ergone te fateris in me iniurium ef-
se? Id quidem necesse est, ait Orontes.

Tum rursum Cyrus: Etiā ne deinceps fratri meo hostis fueris, mihiq; amicus & fidus? Cui ille: Tametsi maxime sim, respondit: tibi tamen, Cyre, non amplius fidus videbor. Ad quæ verba Cyrus iis, qui aderat, ait: Hic quidem huiusmodi tum fecit, tum fatetur: vestrū vero tu primus dicio, Clearche, sententiā tuam. Et Clearchus: Equidem censeo, ait, hunc hominem quamprimum e medio tollendum esse, ne deinceps necesse sit ab ipso nos cauere; sed otiū nobis sit, quod hunc adtinet, de iis, qui amici nobis esse volunt, bene promerēdi. Ad hāc sentētiā Clearchus aiebat & ceteros accessisse. Post hāc surgentes vniuersi, atq; in his etiam propinqui hominis, Cyro sic iubente, cum indicio necis zonam Orontæ prehēderunt. Deinde quibus hoc negotij datum erat, ipsum educebāt: quem quum videret iij, qui prius eum summisse venerabantur, etiam tunc eumdem illi veneracionis honorē exhibebant, tametsi hominem duci ad mortem intelligeret. Posteaquam introductus in Artapata, quo Cyrus uno sceptrigerorū fidelissimo vtebatur, tabernaculum fuisset; nemo deinceps Orontam vel viuum vel mortuū vinquam vidit, aut dicere certo potuit, quo pacto extinctus esset, aliter aliis suspicantibus. Ne quidē vrinquam sepulchri ipsius vllum vestigium existit. Inde per agrum Babylonum castris tertii, parasangas x i i conficit. Quum castra tercia metatus esset, tam Græcas, quam barbaras copias in planicie lustrabat, idq; nocte media existimabat enim regem postridie mane ineūdi prælij caussa cum copiis adfuturum. Et Clearchum quidem, Dextrum cornu ducere iubet: Menonem Thessalum, sinistrum. Suos struebat ipse. Posteaquam lustratae copiae fuissent, aderant postridie magno a rege transfugæ, qui de exercitu regis Cyro nuntios adferebāt. Is, aduocatis Græcorum prætoribus, & cohortium præfectis, quo pacto pugnam institueret, consultabat; simulque cohortatus ipsos, huiusmodi verbis fiduciam addebat: Ego vos, Græci, non quod barbarorum mihi deeslet copia, socios belli huc adduxi; sed quod præstare multis vos barbaris existimarem, idcirco mecum sumendos putau. Quamobrem date quæso operam, vt vos eos exhibeat, qui libertate, quā obtinetis, & cuius grātia vos equidem beatos arbitror, digni sitis. Nam scire vos volo, me libertatem rebus vniuersis anteferre, quas possideo, multoq; etiam mai-

*Orontæ
proditoris
suppliciū.*

A ἐκ τότε πάλιν ἡρώτησεν ὁ Κύρος, εἴπει δὲν αὐθόριο τῷ ἐμῷ ἀδελφῷ πολέμος, ἐμοὶ δὲ καὶ φίλος καὶ πιστός, ὃ δὲ ἀπεκρίνατο, ὅπις δὲ εἰ γενοίμην ὁ Κύρος, σοι γάρ εἴπει ποτὲ δόξαμι. τρόπος τῶντα ὁ Κύρος εἴπει τοῖς παρῆσσιν ὁ μὲν αὐτὸς τοιαῦτα μὲν πεποίκη, τοιαῦτα δὲ λέγει· υἱόν μηδὲ σὺ τρεφότος, ὁ Κλέαρχος, σπόφιων γνώμην δὲ ποιοῦσι. Κλέαρχος δὲ εἴπει πάδε· συμβολήσω ἐγὼ τὸν αὐτόν τούτον σκοπὸν ποιεῖσθαι τάχιστα· ως μηκέτι δέοι τούτον φυλάχθεαδι, διγλάσσολὴν ἥμην, δικτύον τούτον εἴπει, τὸς τε ἐγέλεον ἐθίσαντος ταῖς φίλοις τότες δὲ ποιεῖν. Ταῦτα δὲ τῇ γνώμῃ φίλοις μηδὲ φησὶ τὸν αὐλαγόν τρεφόμενοι. νέτερον ταῦτα κελεψόντος Κύρου ἐλάζειν τὸ ζώνης τὸ ορέτιον ὄπιτε θανάτῳ ἀπομνητεῖν αἰσθάνεις, καὶ οἱ συγγένεις. εἴτα δὲ δέκτησον αὐτὸν οἱ τρεφόμενοι. ἐπειδὲ εἴδον αὐτὸν οὐδὲ τρεφόμενον προσεκύνειν, καὶ τότε προσεκύνειν, καὶ τρεφόμενον εἰδότες ὅπιτε τὸ τανάτον αὐτὸν εἰστενάντας. ἐπειδὲ εἴσι τὸ Αρταπάτα σκηνὴν Αρταπάτην, τὸ πιστότερον τὸν Κύρον σκηνήσχον, τοιαῦτα μέτε ταῦτα δέ τε ζώντα ορέτια, δέ τε πεντεαρτούρεις πάποτε εἴδεν, οὐδὲ ὅπως αὐτέτανεν τούτους εἰδώς ἐλεγμόν. εἴκαζον δὲ αὐλοι αὐλων. τάφος δὲ τούτους πάποτε αὐτούς εφαίνεται. Σύντετον δέ τούτους τούτους βασιλείων ταῦτας σαθμαῖς τέσσας, καὶ διαστάματα δάμεντα. σὺ δὲ ταῦτα σαθμαῖς Κύρος δέκτησον ποιεῖται τὸν ἔλλινον καὶ τὸν βαρβαρόν τὸ πεδίον, τοῦ μέσας νύκτας. (εδίκη γὰρ εἰς τὸ θετικόν τοῦτον βασιλέως σὺν πάτρα τραπέματι μαχούμνον) καὶ σκέλεις Κλέαρχον μὲν δέκτησον κέρως τούτους, Μέγαντα δὲ τὸ θετικόν τὸ διανύμουσαν πόλις τὸν εαυτὸν διέπαπε. μέτε τὸ δέκτησον αὐτόμολοι τοῦτο μεγάλου βασιλέως πάκιντες ἀπήγελλον Κύρῳ τοῦτο βασιλέως τραπέας.. Κύρος δὲ συκαλέσας τὸν τραπηγοὺς καὶ λεχαγοὺς τὸν ἔλλινον, συνεβάλμεντο, πῶς αὐτὸν μάχεσθαι ποιοῖτο, καὶ ταῦτας παρήντας ἀρρώστων τοιάδε· ὡς αὐτὸρες ἐλληνες, οὐκ αἰδερόπων· ἀπορεῖν βαρβαρόν συμμάχοντες ἄγων, δινάντοι μίζωντα μείνοντας καὶ κρεπίδης πολλῶν βαρβαρόν μάχεσθαι), δέκτητο προσέλθειν. ὅπως δὲν εσεσθε αὐτὸρες αὐτοῖς τοῖς εἰλιθερίας, τοῖς κέκτησθε, καὶ οὐδὲ τοῖς μαχεῖσθαι εἰδαγμονίζω. εὐ γάρ ιστε, οὐτοὶ τοῖς εἰλιθερίας ἐλθεῖμεν αὐτοῖς ὃν ἐχει ποιήσων καὶ ἄλλων πολλαπλασίων.

μας ει-
σιδενα,- πλασίων. οπως Ἰειδητε εἰς οῖον ἐρχεσθαι ἀγῶνα,
να, ἔγαν μάς διδάξω. Θαύμη πλήθος πολὺ, καὶ
πολλῆς κραυγῆς θέλεσιν αὐτὸν τοῦτον παίζειν
ταλλακής σφύρεσθαι μοι δοκῶ, οὔτε τημένω-
σταθε τότες εἰ τῇ χώρᾳ οὖτες αὐτὸν πέφυσ. οὐδὲν
οὐτὸν αὐτὸν οὐτων, καὶ δύτολμον θρυμόνων, ἔγαν
οὐδέντες μὲν οἴκεδε βαλέμηνον απέντας τοῖσοι-
κοι ξυλωτὸν ποιόνων πελθεῖν, πολλὰς δὲ οἴκεδε
ποιόντα παρέμοιται αύρισται αὐτὸν τῷ οἴ-
κοι. Στρατός Γαλίτης παρὼν, Φυγας σάμιος,
πιστὸς ὁ Κύρω, εἶπεν καὶ μὲν, ὁ Κύρε, λέγοντι π-
νες, οὐ πολλὰ υπερχῆνται, οὐδὲ τὸν τοιότητα εἴ-
τηνδιάς τοιούτους αὐτὸν δέ θρυμάτι πάλιον
μερικούσαται. ένιοι δέ, οὐδὲν εἰ μέρυσι τε καὶ βύ-
λοι, δινάσσουσι αὐτὸν γναῖ, οὐστα υπερχῆνται.
αὐτοῖς ιαῦτα ἐλεξενό Κύρος. Διλλέστη μὲν οὐδὲν,
αὐτὸν δέ, οὐδὲν πατέρα, φρόντιδον τοιούτον
ερίατ, μέχεται δέ τοιούτον καὶ μάτιον. οὐκέτιοι
αὐθρωποί φρόντιδον, μέχεται δέ τοιούτον
μάτιον. τὰ δέ στρεσσοί τοιούτων ἀπομένα σαραπεύ-
οσιν οἱ δέ εμοὶ ἀδελφοί φίλοι. οὐδὲ οὐκέτιοι
στρεσσοί, Τύμας δέ τοιούτου μετέργες φίλοις τοιούτων
εἶχεντος ποιόντα. οὐδὲ τὸ δέδοικα, μὴ σὸν
ἔχων, πιδῶντα τοῦ φίλων, αὐτὸν δέ θύμοντο, αλ-
λαγέτε μὴ σὸν ἔχωντας, οἵδες οὐδὲν δέ τοιούτον
αλλων ἐλλιώνινες, αὐτοῖς εἰδέναι, πισφί-
σινέσαι, εἰς χρειάσωσιν. οὐδὲ, εμπιπλάσαι
ποιόνταν τὸν μάτιον, απέπεμπε. παρεκελδύ-
οντο δὲ αὐτῷ ποιόντες, οὐσιοὶ φρόντιδες, μὴ
μάχεσθαι, διλλέστην έσαντο ταύτας αὐτοῖς.
οὐδὲ ταῦτα καρπά τοιούτων Κλέαρχος ὡδέ πως ή-
ρετο Κύρον οἴδε γέρσοι, ὁ Κύρε, μαχεσθαι τὸ
ἀδελφόν; τὸ δέ, εφη οὐδὲν Κύρος, εἰ φρόντιδος
καὶ Παρυσάπιδος δέ τοιούτον πάτησε, καὶ έμοὶς ἀδελφός, οὐκ
αμαχεῖται ταῦτα εγὼ λατήσομαι. οὐτοῦ δὲ τοῦ
εἰσοπλισίας δέξιθμος ἐγένετο τὸ μὲν ἐλλιώνινον,
ἀποτιμεία καὶ τεράχσια, πελταστὴς δι-
δύλιοι καὶ τετραχέσιοι. τῷ δέ μὲν Κύρῳ
Βαρβαρῶν δέκα μυριάδες, καὶ δέκα
δρεπάνηφόροις αὐτοῖς τὰ εἴκοσι. τῷ δέ πολε-
μίων ἐλέγεντο εἴκατὸν καὶ εἴκοσι μυριά-
δες, καὶ δέκα μυριάδες δρεπάνηφόροις δέκατοι.

A ribus aliis. Verum ut intelligatis, quale vo-
bis in certamen sit descendendum; rem o-
mnem vobis aperiam. Hostium multitudo
ingens est, & ingenti cum clamore aduersa-
rios inuidunt. Quae si pertuleritis, cetero-
rum vos ipsos pudebit, sat scio : tales esse
nostros in his terris homines experiemini.
Vos si, vt viri estis, etiam audentes vosmet
exhibueritis: faciam, vt quicunque domum
redire voluerit, ciuibus suis suspiciendus
redeat : quamquam etiam effecturum me
arbitrer, vt multi rebus patriis oblatas a me
Brationes sint anteposituri. Heic quū Gau-
lites quidam Samius exsul adesset, Cyro
fidus: Atqui, ait, nonnulli te dicunt, Cyre,
multa policeri hoc tempore, quod tali ver-
seris in periculo, eoq; iam imminente. Sed
si fortuna prospera vtare, nullius te rei me-
morem fore. Nonnulli etiam aiunt te, si &
memineris, & velis, minime tamen posse
præstare, quae te præstaturum policeare.
Quae quum Cyrus audisset: Nobis, inquit,
paternum regnum, milites, pertingit ver-
sus meridiem ad ea loca, in quibus caloris
caussa homines habitare nequeunt; versus
C septentriones ad ea, in quibus nemo hic-
mis caussa habitat. Quae his interiecta sunt
omnia, fratris amici latraparum cum titu-
lo & potestate obtinent. Quod si nos vice-
rimus, vos amicos nostros his per me potiri
æquum est. Quapropter non est quod me-
tuam, ne quod amicis singulis largiar, si
quidem res successerint, habeam: sed ne
non satis multos habiturus sim, quib. dem.
Vobis quidem Græcis etiam coronam sin-
gulis auream dabo. Quae quum illi audis-
sent non solū suo nomine multo alacriores
erant, sed eadem aliis quoq; renuntiabant.
Ingressi deinde ad ipsum partim duces,
partim quidam de Græcis ceteris, scire cu-
piebant, quid essent habituri, si vincerent.
Hos omnes Cyrus, animis spe refertis, di-
mittit. Quotquot autem cum ipso colloque-
rentur, hortabatur eū, ne præliaretur ipse,
sed post aciem suam subsisteret. Atq; hoc i-
psotēpore Clearchus eum interrogabat, in
hanc sententiā: Existimasne, Cyre, fratrem
tuum prælio tecum decertaturum? Profe-
cto, inquit Cyrus, siquidē Darij & Parisati-
Edis filius est, & frater meus, non sine prælio
equidem hæc consequar. Ceterum quum
exercitus armaretur, censa sunt Græcorum
cccc & cccc, qui scutati erant; cetrato-
rum, iiiccc & *cccc. Barbarorū, qui Cyro
militabant, erant cccccc, currus falcati
fere xx. Hostium numerus esse ferebatur
duodecies cētena millia, currus falcati cc.

*al. Anta-
geres* Item equitum millia sex, quibus * Artager- A
ses cum imperio prærat, & qui ante regem
dispositi erant. Regiarum copiarum impe-

ratores, & prætores, & duces quatuor, tre-
centenis millibus singuli præerant,* Abro-
mas, Tis-
saphernes, Gobryas, Arbaces.
Gebyras;
Arbaces. Verum ex hac multitudine tantum nonin-
gentia millia prælio interfuerunt, & currus

Arctob. gentia milia prælio interfuerunt, & currus
falcatis L. Nā Abrocomas serius ex Phœ-
nicia venit, nimirum die quinto a pugna.
Etenim hæc Cyro renuntiabat transfugæ
quidam, qui e castris magni regis ante
prælium excellerant: & qui commissio iam
prælio deinceps intercepti fuerunt, eadem
commemorabant. Hinc Cyrus castris vnis
parasangas tres progreditur, quum copias
vniuerfas, tum Græcas, tum barbaras in-
structas duceret. Nam hoc die regem præ-
lium commissurum existimabat. Etenim
non longius, quam dimidij diei itinere fos-
sa aberat alta, latitudine quinq; orgyarum,

*Amplitudine castro-
rum regio-
rum.* altitudine trium. Ea per campos sursum
versus ad parasangas x i i, nimirum vsq; ad
Mediæ castellum porrigebatur. Quo loco
sunt aluei numero quatuor, latitudine ple-
thri, profunditate ingenti; qui ex Tigri flu-
vio deriuantur, atque etiam naues in eis
agi frumentarię possunt. Iidem in Euphra-
tem influunt, & parasangæ inter uallo di-
stant inter se, pontibusque strati sunt. Pro-
pter ipsum Euphratem transitus erat artus,
inter fluuium ac fossam, latitudine fere xx
pedum. Hanc fossam magnus rex pro mu-
nimento fecit, posteaquam inaudisset,
Cyrum cum exercitu aduentare. Sed trans-
itum hunc Cyrus cum exercitu supera-
uit, atque intra fossam sese recepit. Ac
rex quidem eo die pugnam non commi-
sit, sed tum equorum tum hominum re-

Silani
Ambraciota vaticinium euentus comprabat.
trocedentium multa vestigia manifesto
cernebantur. Heic Cyrus arcessito Sila-
no Ambraciota vate, Daricis eum 111 C 10
donauit, quod Cyro die ante eum diem
vndecimo, consultis prius extis dixisset,
regem diebus decem proximis praelium
non commissurum. Quo tempore Cyrus
respondit, non amplius subiturum aleam
prælij, si diebus iis non præliafetur. Quod
si tuverum dixeris, decem tibi talenta poli-
ceor. Quapropter quum dies illi x præter-
iissent, aurum hoc ei tūc dedit. Rex vbi Cy-
ri copias fossam traicere non prohiberet,

χρήσται δέκα ή μεράν. κύριος δὲ εἶπεν· γάρ αὕτη ἐπι μαχήσται, εἰμὶ δὲ τάπας τοῦ ή μέρας μαχήσται. εἰς δὲ ἀληθέστοις, ὑπερχροῦμενοι δέκα Τάλαντα. τόπος χρυσίον τόπε απέδωκεν, εἶπει παρῆλ-θον αὐτοῖς δέκα ή μέραν. εἶπει δὲ οὖτε τῇ Τάφρῳ σύνοχόν αὐτοῦ βασιλέας τὸ Κύρος τραίνει μαχήσειν.

άλλοι δέ ήσαν εξακιθίλιοι ἵπαις, ὡν τὸ Αρτα-
γόριον ἥργεν. Τοι δέ τοι περὶ βασιλέων πελ-
μένοι ἦσαν. Τοῦ βασιλέως στρατόμαχος ἦσεν αρ-
χηλεύς, καὶ στρατηγός, καὶ ἡγεμονεῖς τέθαρρος, τρία-
κοντα μυριάδων ἔκαστος, τὸ Αβροχέμας, Τιασ-
φέρνης, Γωβρύας, Αρβάκης. Σύταν δὲ παρε-
μας, Τιασ. Ι.
θρόνοτο σὺ τῇ μάχῃ στενήκει τα μυριάδες, καὶ Ερνας,
σφράγια δρεπομένοι εἰς τὸν καὶ πεντήκοντα. Αρράχης.
Αβροχέμας γέροντος τῆς μάχης τήμερος
πέντε, σὺ φοινίκης ἐλεύνων. Σύτα δέ τὴν βελ-
λονταφές Κύροις ἀπεμολίσαντες σὺ τὸ πο-
λεμίων τῷδε μεγάλῳ βασιλέως περὶ τῆς
μάχης· καὶ μὲν τὰ μέχις οἱ ὑπερεον ἐλίνφ-
θισαν τὸν πολεμίων, Σύτα δέ τοι ελλον. σύτευ-
θεν δὲ Κύρος δέξειται σαθμὸν ἔνα, τῷδε σά-
γας βέβης, συντεταγμένω πάλι στρατόμαχον
πολυτί * καὶ τῷ ελληνικῷ, καὶ τῷ βαρβα-
ρικῷ. ὅπερ γέροντος Σύτη τῇ ἡμέρᾳ μαχθατα
βασιλέα. κατὰ γέροντος πολυτίου σαθμὸν τὸν
Σάφρος ἵππον κινητὸν βαθέα, δέ καὶ εὐρος ὄργυνται

πέντε, οὐδὲ βαθύσοργυμάς τοις παρετέτασθε
η τάφεσι μήτε διὰ τὸ πεδίον ὅπερ μάδεκε
καθεστάγεις, μέχει τὸ μηδίας τείχος. ἐν-
τα δὴ εἰσὶν αἱ διώρυχες σύντο τὸ πίχεντος πο-
ταμὸς ρέουσατ. εἰσὶ δὲ τέτταρες, οὐδὲν δέ
εις πλεθεραῖαι, βαθὺα δὲ οἰχυρῶς, καὶ πλοῖα
πλέοντας σπαγγαγά. εἰσβάλλουσι δὲ εἰς
τὸν δύφερότινον, οὐδελείποντο δὲ ἐκεῖνοι πα-
ρεστῆντες, γέφυρα δὲ ἔπεισιν. ὡς δὲ παρ' αὐ-
τοῖς τὸν δύφερότινον πάρεδος σειν μεταξὺ τῶν
ποταμῶν καὶ τῆς Τάφεως, ὡς εἴκοσι ποδῶν
δέ δύεσι. Ταῦτα δὲ τὰ τάφεων βασιλεῖς
μέγας ποιεῖ μήποτε ἐρήματος, ἐπεξέδη τοιαῦταν
Κῦρον προσελάνοντα. Ταῦτα δὴ τὰ
πάρεδον Κῦρος τε καὶ ἡ ἡρακλία παρῆλθε, καὶ
ἐδρόντο εἶσαν τῆς Τάφεως. Ταῦτη μὲν διῆ τῇ
ἡμέρᾳ οὐκ ἐμαχέσατο βασιλεῖς, διλλούσαι
χωρεύσατων φαερέστησαν καὶ ἵππων καὶ δι-
δεῖπτων ἕχον πολλά. Οὐταντα Κῦρος Σι-
λεσίον καλέσας τὸν ἀμβροσικούτιν μαίντιν, ἐ-
δωκεν αὐτῷ διαρφκεύτεροι λίοντας, ὃν τῇ ἐν-
δεκάτῃ ἀπὸ σκέψιν τῆς ἡμέρας προσέεσσιν
Τυρούλιον, εἰπεν αὐτῷ. ὅτι βασιλεὺς κα- μόνει,

三

παν-
τραμέ-
νον
πράτος

εδόξε καὶ Κύρω τοῖς διῆγοις ἀπεγνωκέντι τῷ παχθόται ὡστε τῇ υἱεραίᾳ Κύρος ἐπορθέτο ἵμεληνίως μᾶλλον. τῇ δὲ τείτη διπλί τε τῷ σχέματος καὶ διπλός τὸ πορείαν ἐποιεῖτο, καὶ ὀλίγους στάξις ἔχων προσάρτητο. διὸ πολὺ αὐτῷ τῷ αἰατεταφυγμένον ἐπορθέτο, καὶ τῷ ὄπλων τοῖς σραπώτας πολλὰ διπλά ἀμαξάν καὶ παραζυγίων ἤγετο. καὶ ἦδη τε εἰς ἀμφίστρον πλήθουσαν, καὶ πλησίον εἰς ὁσαθμός, ἔνθα ἐμελλε καταλύσθεν, ὥσπερ Παταγίας πιστοῖς τοῖς αἰατοῖς τῷ ἀμφί Κύρῳ τιτῶν προσ-
έλθει τοις φανεταῖς ἐλεύθεροι κατοικοῦσι τοῖς πρώτοις παῖσιν, οἷς σκετύγχθην, ἐβοι-
καὶ Βαρβαρικῶν καὶ ἑλληνικῶν, ὅτι βασι-
λίδις σὺν στρατιώματι πολλῷ προσέρχεται,
ὡς εἰς μάχην παρεσκευασμένος. ἔνθα δὴ πο-
λις προσχος ἐδήμετο. αὐτίκα γένδεδόκουσι ἐλ-
λήνες, καὶ πολύτες δὲ, ἀπάκτοις σφίσιν διπ-
πεσθατο. καὶ Κύρεος τε καταπηδήσας στὸ τῷ
σχέματος τὸ θώρακα σύρεδυ, καὶ αἰαταῖς διπλαῖς
τοῖς πόσον τὰ παλπὰ εἰς χρεούς ἔλαβε, τοῖς τε
διῆγοις πᾶσι παρήγειλεν διεποπλίζεσθαι, καὶ
καθίσασθαι εἰς τὸ ἕαυτόν τάξιν ἐπασσον. ἔνθα δὴ
σὺν πολλῇ αποδῆται καθίσαντε, Κλέαρχος μὲν
τὰ δόξια τῷ κέρατος ἔχων, προσές παῖδες φρε-
τῇ ποταμῷ, Περέξενος δὲ ἔχομένος οἱ δή ἄλ-
λοι, μὲν τῷ πατέρῳ Μένωνος, καὶ διερατθόμα, δι-
βάνων μονάρχεσσι εἴχε τὸ ἑλληνικόν. διὸ Βαρ-
βαρικοῦ, ἵπατες μὲν παφλαγέντες εἰς χλίους
τοῦ Κλέαρχου ἵσασαν στὸ δεξιό, καὶ δι-
έλλωντο πελαστικόν. στὸ δέ διο διώνυμον, Α-
ιανός τε οὐ Κύρου παργεσ, καὶ διῆρος Βαρβα-
ρικοῦ. Κύρεος δὲ, καὶ ἵπατες μετ' αὐτῷ ἐξαχθοί-
ται.... ὡπλισμόν οὐ θώραξι μελάλεις, καὶ πα-
ρεμπειδίοις, καὶ κράνεστι πολύτες πλὴν Κύρου
Κύρος δὲ φιλιώ ἔχων τὸ κεφαλήν εἰς μάχην
καθίσας λέγεται δὲ καὶ τὸ διῆγος τοῖς πρώτοις φι-
λαῖς τῆς κεφαλῆς στὸ διό πολέμω μάχην δι-
νέψει. οἱ δὲ ἵπατες ἀποδίτες οἱ μὲν Κύρου εἴχον
καὶ προμετωπίδει, καὶ προστερνίδει. εἴχον δὲ
καὶ μαχαίρας οἱ ἵπατες ἑλληνικάς. καὶ ἦδη τε εἰς
μέσον ἥμερας, καὶ οὕτω καταφαγέσσαν οἱ
πολέμοι. ὥσπερ δὲ δείπλον ἐδύνετο, ἐφαντη-
μότος, ὃς τῷ νεφέλην λαβκή. γρέοντα τὸ δέ συγ-
πολύ. ὅτε δὲ ἐγκίνετερον ἐγίγνοντο, πάχαδι καὶ χ-
λέας καταφαγέσσεντον. καὶ οἵσαν ἵπατες μὲν λε-

A visum est Cyro & ceteris, ipsum pugnandi consilium abieciisse. Quamobrem postridie Cyrus negligentius iter faciebat. Die tertio etiam in curru sedens profici-
sciebatur, paucis acie instructa prae-
eūtibus. Ipsum militum vulgus confusis copiis, per-
gebat, ac pleriq; in plaustris & iumentis ar-
ma vebabant. Iamq; adeo id temporis erat,
quo forum frequenti hominum turba re-
fertum esse coniueuit, & locus erat in pro-
ximo, quo metatis castris subsistere vole-
bat; quum *Paragyas Persa, vir ex familia-
ribus in primis Cyro fidus, aduelhi totis vi-
ribus e longinquō conspicitur equo sudā-
te, statimque ad omnes, in quos incideret,
clamabat tum barbaricis tum Græcis ver-
bis, regem magno cum exercitu aduentare,
paratum prælio congregandi. Tum vero
tumultus ingens exortus est, Græcis & ce-
teris omnibus futurum existimantibus, ut
in non instructos irrueret. Cyrus e curru
desiliens loricam induebat, equoq; con-
scenso, & arreptis tragulis, denuntiabat
vniuersis, vt arma caperent, & suo quisque
se loco sisteret. Ibi tum impigre consti-
tunt. Clearchus quidem ad cornu dex-
trum propter Euphratem fluuium, cui
Proxenus contiguus erat, ac post eum sta-
bant ceteri: latuum cornu Græcarum co-
piarum obtinebat Meno, & ipsius agmen.
De barbaris equites mille Paphlagones ad
dextrum cornu propter Clearchum stete-
runt, itemq; Græci, qui ceteris vtebantur. In
cornu sinistro Ariæus, Cyri præfetus, cum
barbaricis copiis erat. Cyrus cū equitibus
in medio, qui omnes grādibus loriciis
muniti erant, & femorum tegumentis, &
C Dgaleis: vnus Cyrus nudo capite pugnā ex-
spectans constituit. Aiunt ceteros etiam ca-
pitibus nudis aleam prælii subire. Habe-
bant & equi omnes in exercitu Cyri fron-
tium pectorumque munimenta, & equites ipſi gladios Græcos. Iam meridies ei-
rat, nec hostes adhuc conspiciebantur. Ve-
rum ubi post meridianum tempus adpetiis-
set, puluis quidam visus est, tamquam
nubes albicans, & tempore non magno
interiecto, tamquam nigredo quædam
diu totum campum occupauit. Quum
propius accessissent, statim & æs fulsit, &
hastæ, & ordines palam conspiciebantur.
Ac læua quidem in parte copiarum ho-
stilium equites erant loriciis albis induti:
χαλκός τις ἔτραπε, καὶ αἱ λέγχαι, καὶ αἱ τά-
λαικοθέωρακες ὅπις τὸ διάνυμον τῷ πολεμίσαν-

quibus cum imperio præesse Tissaphernes perhibebatur. His erant proximi, qui crates gestabant: succedebant grauis armaturæ pedites, cum scutis ligneis ad pedes usque tendentibus, qui esse ferebantur Ægyptij. Succedebat & alij tum equites, tum sagittarij. Atq; hi omnes per gentes dispositi, agminibus quadratis, iisque plenis singillatim incedebant. Præbant currus, qui magnis a se distabant interuallis, & falcati appellabantur. Ii falces habebant ab ipsis axibus in obliquum porrectas, & sub curruum sellis in terrâ spectantes, ut in quamcumque rem incidissent, eam discindarent. Erat autem hoc ipsis consilij, quod curtus hos in ordines Græcorum acturi essent, eosque disturbaturi. Enim uero Cyrus in eo, quod dixerat, quum Græcos adhortaretur, ut barbarorum clamores sustinuerent, falsus est. Non enim cum clamore, sed quanto maxime silentio poterant, sedate, incessu equabili, atque etiam lente ad prælium accedebant. Heic Cyrus cum Pigrte interprete, alijsq; tribus aut quatuor, præteruectus equo, clamore significabat

Clearcho; ut aduersus medium hostium aciem copias suas duceret, quod istic rex esset. Eam inquit, si vicerimus, omnia nobis confecta erunt. Clearchus, tametsi medium illum globum videret, ac de Cyro audiret, regem longe ultra Græcorum cornuum esse; (nam tanta rex multitudine hominum superabat, ut tametsi suorum aciem medium obtineret, tamen lauum Cyri cornu ex aduerso sibi oppositum non haberet) non tamē volebat inquam

Clearchi prudentia. chus cornu dextrum a flumine auellere, quia metueret, ne ex vtraq; parte circumdaretur. Cyro quidem respondebat, curæ sibi futurum, ut res præclare gereretur. Inter ea barbari æquabiliter procedunt, & Græcorū ordines, quam diu adhuc eodem loco subsistebant, ex iis, qui subinde accedebant, instruebātur. Cyrus autem copias modico ex interuallo præteruectus, utrosq; spectabat eminus, tum conuersis in hostes oculis, tum in suarum partium milites.

Xenophon Cyrus adloqui tur. Quem de Græcorum exercitu Xenophon Atheniēsis vidisset, equo non nihil adacto, ut ei occurreret, num aliquid imperaret, querit. Cyrus paullum subsistens, dici iubet ad omnes, extra & hostias per pulchre sibi addicere. Quæ proferens, tumultum quemdā ordines peruagari audiit; & quis esset ille fremitus, interrogauit. Respondit Xenophon, iterum iam tessera dari. Mirum Cyro videri, quis eam prodidisset. Quapropter interrogat, quenam sit tessera. Cui Xenophon: Iupiter, inquit, Seruator, & victoria.

A (Τιαραφέρνης ἐλέγετο τόπων οὐχί) ἔχομενοι ἐπὶ τόπων, γερρόφοροι ἔχομενοι δὲ ὅπλη ποσὶ ποδήρεοι ζυλίναις αἰσθίοις αὐγύπιοι. ἡ * διποι ελέγοντο εἰ). Διῆσις ἵπατης, διῆσις τοξότης. πόλιτες [οἱ * χριτέοις] ἐθνη, σὺ πλασίω πλήρεις πορφύρων ἔκαστον ἐθνος ἐπορθέστο. πορφύραις, σέμιατα θραλέποντα συγχόναπτοι διῆλων, τὰ δρεπάνη φόρεσι λεγένδων. εἶχον δὲ τὰ δρέπανα σὺ τὸ ἀξόνων εἰς πλάγιον ἀποτελεῖσθαι, καὶ τὸ τοῦ διφερούσιος εἰς γῆν βλέποντα, ὡς οὐρανόπλινθοτῷ σύτοχοιεν. ἡ ἡ γάρ μην, ὡς εἰς τὰς τάξεις τῷ ἑλλήνων ελάντων καὶ οὐρανώντων. ὁ μὲν τοις Κύρους εἶπεν, ὅτε καλέσας παρεκελθέστο τοῖς ἑλλησι τὴν κραυγὴν τὴν Βαρβαρῶν αἰαγέας, ἐκεύαθη τῷ ποτῷ. ὃ γένος κραυγῆς, ὁμήλια σιγῆς τῶν αἰοῖσιν, καὶ ποσὶ καὶ βραχίονισιν, δέως φροσήρεις καὶ τόπῳ Κύρος παρελαύνειν αὐτὸς οὐ πίγειτι τὸ ἔρμινθος, καὶ διῆσις τοῖν τετράποδοι, τῷ Κλεαρχῷ εἴσια, ἡγάπτρατοι μέσον τὸ πολεμίων, ὅτι ἐκεῖ βασιλεὺς εἴπει τὸ τρίτον, ἔφη, νικῶμεν, πολύθιμον πεποίηται. ὄραντος ὁ Κλεαρχος τὸ μέσον τοῖς φοσινοῖς, καὶ ἀκάρατον Κύρου ἔξω ὥντα τὸ ἑλληνικὸν διανύμενον βασιλέα. (τοστῷ γένος πλήθη τὸν βασιλέας, ὡς τε μέσον τὸν εὖλον, τὸν κύρον εὐωνύμονα ἔξω ὥν) διλλογος ὁ Κλεαρχος τὸν ἕτελεν τὸ πατάσαμα τὸ πολαμόν τὸ διλλογον κέρας, φοβερόν μη κυκλωπίην τέραθεν. οὐδὲ κύρων ἀπεκρίνατο, ὅπι αὐτῷ μέλοι, ὅπως καλαίσχοι. καὶ τόπῳ ταῖχυρῷ τὸ μήβαρβαρικὸν τράτευμα ὀμαλός τοπογένης. τὸ δέ ἑλληνικὸν, τὸ ὅτι ἐπὶ τῷ αὐτῷ αὐτῷ μέλον, συνετάθεσε σὺ τὸ ἔπιτο φροσίοντα. πεποιηθεὶς ὁ Κύρος παρελαύνειν τὸ πολύν τοπογένης αὐτῷ τῷ πολαμῷ τὸν κέραν, φοβερόν μη κυκλωπίην τέραθεν. οὐδὲ κύρων ἀπεκρίνατο, τοστῷ φοβογονος εἴπει, καὶ λέγειν τὸν εὐεπάντιον. οὐ, ὅπι τὰ ἕρα καὶ τὰ σφάγια καλά εἴπει. Ταῦτα ἀλέγων, θορύβους τοπογένης τὸ τάξεων ἰόντος, καὶ Ἕρελον τὸ θόρυβος. ὁ δέ Ξενοφάνης εἶπεν, ὅπι τὸ σύνθημα παρέρχεται δόθει τοντὸν. καὶ ὁ ἐθαύμαστος, τὸ παραβλήμα, καὶ ἡρέλος ὅπι τὸ γένος τοπογένητο, ὅπι Ζεὺς σωτῆρος καὶ νίκης.

ο δέ Κύρος ἀκούσας ἀλλὰ δέχομεν τε, * ε-
φη, καὶ τὸ πέπτω. Ταῦτα δὲ εἰπών, εἰς τὴν ἑαυτῆς
χωρίαν πήλασυνεκόσκεπτά πάντα πεπάρασ-
θιατά απέχεται τὰ Φάλαγγες αὐτόν ἀλλά τοι,
πάκια ἐπιμάκιζον τοιοῖς Ἑλλήνες, καὶ προφέτοις αὐτοῖς
ἱέναι τοῖς πολεμίοις. ὡς γέ τοι πορευομένων δέξειν
μεγάντιον Φάλαγγος, διπλαδόμηνον πρέπει
δρόμων τεῖν, καὶ ἄμα ἐφθέγγεστο πομπέτες, οἷον
τοῦ διατάξου λαβάριον ἐλελίζοσι, καὶ πομπέτες γέ ἔθεον.
λέγοσι δέ τινες, ὡς καὶ τοῦ ασπιστοῦ περὸς τὰ δόρατα
ἐδύπηρον, φόβον ποιῶντες τοῖς ἵπποις. περὶ γέ τοῦ
ἔθυμα τέτικεν οὐδείς, σκηλίνοσσι οἱ Βαρύσαροι
τοῖς ἵπποις * καὶ φθύγεσσι. καὶ τοῦ δὴ ἐδίω-
κον μὴ κατέχεσσοι Ἑλλήνες, ἐβόων γέ ἀλλή-
λοις, μὴ δεῖν δρόμων, διλούσαι τὰς ἐπιφεραῖς.
τὰς γέ σχονται ἐφέρετο τὰ μὲν διὰ αὐτῶν τὸ πο-
λεμίων, τὰς δὲ διὰ αὐτῶν τὸ ἐλαύνων, κενὰ πνιό-

A Quod vbi Cyrus audisset : Accipio tesse-
ram hanc, ait, atque ita sane esto. Quæ lo-
quutus, suum ad locum se recepit. Iamque
adeo non ultra tria quatuorue stadia pha-
langes ambæ ab se inuicem distabat; quum
Græci pænem cantint, & in hostes aduer-
bos incipiunt pergere. Quumque progre-
dientibus ipsis, pars aciei quædam fluctus
instar prorueret; qui relicti a tergo erant,
cursu ferri ceperunt. Simul vniuersi, dum
current, conclamabant; quemadmo-
dum Martię vlationes fieri consueuerūt.

B Nonnulli aiunt, eos etiam scutis ad hastas
allisfis strepitum excitasse, quo equis terro-
rem incuterent. Priusquam intra iustum te-
li ventum esset, barbari conuersis equis fu-
giunt. Tuinvero totis viribus Græci perse-
quendo incumbunt, & adclamant alter alteri,
ne cursu ferrentur, sed ordine non
perturbato sequerentur hostem. Currus
partim per hostium ipsorum aciem agebā-

πίστιν· χαροῖς ὃς ἐπειδηδιεν, τίτανε ἐτὶ μόστικ
καλύπτη, ὡς αὐτὸν οὐ πιστοροῦ, σκηνάγει.
καὶ θέλειν μὲν τοις γένεσι τοι παθεῖν φαρῷ, γένεσι
λαβεῖς τὸ ἐλπίνων συλλαμπή τημάχη ἐπαγενεῖ.
δεῖς γένεται, πλὴν οὐτοις εὐαίρια πέζευθηντας τὸ
ἐλέγετο. Κέρδος ὃς ὅρατος ἐλπίνων νικάντιας δὲ
καθ' αὐτὸν καὶ διωκτικας, ἕδουμνος καὶ ποροσοκα-
νειλμονος δημητρίας βασιλεὺς ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ, γένεται
ὡς δέξευθη μιώκην, οὐδὲ συναποθεσθεὶς τονέχων
τοῦ τοι εἴσαι τὸν εἰδαχθόντων ἀπόστολον ταξιδίῳ, ἐπε-
μέντος, το ποιόνδε βασιλεὺς. καὶ γνῶμεν αὐτὸν, ὅτι
μεσον ἔχει τὸν ποτικὸν ἀριστεύματος. καὶ πάντες ὃ
οἱ τὸν Βαρθαρέων πρόχοιτες μέσοι εἶχοτες τὸ αὐ-
τὸν τὸν γένετο, νομίζοντες τὸν τοιούτον αὐτὸν παρα-
γνήσια χρηστούς, ἥμισος τοιούτων αἰδανειασαν
διατραπέμαχον. καὶ βασιλεὺς δημητρίου μεσον εἴ-
χων τὸν εἰσεγένετον πρατιδινόν, ὅμοιος εἴσω εἰδήσεω τῷ Κύ-
ρῳ διωνύμου κέρατος. ἐπειδὴ θέλεις αὐτὸν
εἰμάχετο σχετὸν τοιούτων, θέλεις τοιούτων τετα-
γμένοις εἴμασσοις, ἐπέκειμοις τοιούτων καὶ κύ-
κλωσιν. ἔτιδα δὴ Κέρδος δείσας, μηδὲ πιστεῖ
χρόνιμος κατακέψῃ τὸν ελλιπικὸν, ἐλαύνεις αὐ-
τὸν καὶ εἰμιβαλὼν σὺν τοῖς εἰδαχθόντοις, νικᾶς τὸν
τοφέα βασιλέως τεταγμένης, καὶ εἰς φυγὴν εἰσ-
βιτις εἰδαχθόντας καὶ ἀποκτενεῖς λέγει) αὐ-
τὸν τὴν εἴσαγει Αἰγαλέων τὸν πρόχοιτα αὐτὸν.
suos inuaderet, Græcum agmen caderet; a-
sione, vinciteos, qui ante regem collocati
gam vertit. Quin & ipse manus sua Artageris

partim per nocturnū piorum faciem agebatur; partim per Gr̄ecos, aurigis vacui. Quos quia Gr̄eci nonnulli pr̄eviderant, subsistebant: nonnulli territi, sicut in equestri curriculo fieri solet, a curribus adacti fuere; quibus tamen nihil accidisse mali proditum est; sicuti nec quisquam alius Gr̄ecorum hac in pugna perpessus est aliquid, extraquam quod a latere lāuo quidā sagitta vulneratus fuisse dicebatur. Cyrus, quum Gr̄ecos a parte sua vīctores euasissē cernebat, eosdemq; iam hostes persequi, voluptatem magnam capiebat: iamq; nonnulli eorum, qui apud ipsum erant, tamquam regem eum adorabant. Neque tamen ad persequendum propterea fuit euagatus, sed stipatus conferto iōc equitum globo, D quos apud se habebat, quid rex facturus esset, studiose obseruabat. Norat enim, hunc medium exercitus Perfici aciem obtinere. Quin etiam ceteri barbarorum pr̄fecti sic suos ducebant, ut ipsi media in acie essent; quod existimarent hoc pacto se quā tutissimo loco futuros, si ex vtraque parte robur suum haberent, & animaduersum iri duplo citius ab exercitu putarent, si quid oporteret imperari. Rex autem, quamquam id temporis aciem suam medium obtineret, tamen ultra Cyri lāuum cornu erat. Quum autem nemo in ipsum acie pugnaret aduersa, nec in eos, quos ante se collocatos habebat: inflectendo se mouit, tamquam hostes circumdaturus. Ibi vero metuens Cyrus, ne posteaquam a tergo aduersus irruit, & facta cum iōc illis impressi erant, adeoque illa equitum vi c iō in fūsen, horum pr̄fectum, interfecisse dicitur.

Greci
Etria p
tiumur.

Posteaquam illi terga vertere, Cyri etiam illi rōc equites persequendi studio dissipātur, præter paucos admodum, qui reliqui apud ipsum erant, fere qui mensx participes dicebātur. Hos quin apud se haberet, regem cū globo suo conspicit; & mox, quia se continere non poterat: Video, inquit, hominem. Itaq; factō in ipsum impetu, peccatus ei fecit, & per ipsam loricam fratrem vulnerat, quemadmodum Ctesias medius memorē prodidit, qui se etiam vulnus illud curasse commemorat. Dum fratrem Cyrus ferit, quidam magna vi hastam vibrans, sub oculum eius adigit. Ibi dum & rex & Cyrus inter se dimicant, & qui utrūque tutabantur; quoth homines ex parte regis perierint, Ctesias refert, qui apud regē tunc erat. Cyrus & ipse interfectus est, &

Cyrus moriens, tunc erat. Cyrus & ipse interfectus est, &

supra ipsum octo longe fortissimi stipatores eius iacuerunt. Artapatas autem, minister unus Cyri inter sceptrigeros fidelissimus, posteaquam humili cecidisse Cyrum vidi: ab equo desiliens, ad ipsum se abiisse fertur. Atq; hunc, sicut qui dicant, ius su regis a quodam supra Cyri cadaver iugulatum esse. Alij tradunt, eum stricto, quem aureum habebat, racinace manus ipsi sibi adulisse. Nam torquem etiam gestabat, & armillas, & alia, ut quiuis e Persarum præstantissima dignitate viris. Erat enim apud Cyrum in honore tum ob benevolentiam, tum fidem. Hic Cyri fuit exitus, qui vir inter Persas, consentiente omnium iudicio, qui visi eius consuetudine fuissent, post Cyrum illum priscum maxime regia fuit inde, ac imperio dignissimus. Primo, quū puer adhuc esset, ac una cū fratre, ceterisq; pueris institueretur, omnium in omnibus visus est esse præstantissimus. Nam summa dignitate hominum apud Persas liberi regis ad portam educantur; ubi magnam continentiam animaduertere licet, nec est quid. quā istic turpe vel audire, vel videre. Quinetiam spectat pueri tum eos, qui a rege ornantur, deq; iis audiūt; tum alios, qui ignorantia notantur. Quo sit, vt mox a prima pueritia parendi & imperandileges discat. Heic Cyrus primum maxime visus est esse inter æquales^{*} docilis, & senibus etiam obediens[†] prior, quam illi, qui fortuna longe impares essent. Deinde rei equestris studiissimus, equisq; vii quam optime visus est. Existimabatur etiā in pertinentib. ad arma studiis, sagittis ac iaculis mittendis, admodum docilis, & in exercitationibus tolerans. Ipsò in adolescentiæ flore, venādi maximo desiderio tenebatur, & in pugnando

Si adiug. inter æquales* docilis, & senibus etiam obediens, quam illi, qui fortuna longe imparescent. Deinde rei equestris studiosissimus, equisq; vii quam optime visus est. Existimabatur etiā in pertinentib. ad arma Maxime verecundus erat.

studiis, sagittis ac iaculis mittendis, admodum docilis, & in exercitationibus toleratissimus. Ipso in adolescentiae flore, venadi maximo desiderio tenebatur, & in pugnando

Α ως δὲ ἡ Βασιλέενεο, διασπείροντος καὶ οἱ κύριοι εἶδαν
κόστοις, εἰς δὲ διάκριψιν ὄμητοντες πλὴν πάνυ οὐ-
λίποι αὐτῷ αὐτὸν κατέλειφθεῖ, χρεὸν οὐδὲ μόνον
πεζοὺς καὶ γράμμων σὺν θέτοις ἦν, καθορᾶ βασι-
λέα καὶ δὲ αὐτῷ σκέψοντο φοροῦ εὐθὺς σύνε-
χειο, ἀλλ' εἰ πάντα ὅρα τὸ αὐτόν, Τί εἴστιν αὐτόν,
καὶ πάντας δέ τέρνον, καὶ θράσους θράσους
ως φοιτησίας οἰαῖος, καὶ ιαῖος αὐτὸς δέ βασι-
μα φοιτί. πάντα δὲ αὐτὸν αὔχεται τὸ παλέον
ὑπὸ τὸ ὄφθαλμὸν βιάζως καὶ σύγενον μαχόμενοι
βασιλέας καὶ Κύρος, καὶ οἱ αὐτῷ αἰλούς ὑπέρ
κατέργα, ὁ πόσοι μὲν τὸ αὐτοῦ βασιλέα απέδα-
νον, Κτησίας λέγει (παρέκειναι γὰρ οὗτον) Κύρος δέ,
αὐτὸς θεάπεθανε, καὶ οὐκτὸς οἱ αρίστοι τῆς φύσεως αὐτῷ
ἔκφυτο εἶναι αὐτῷ. Αρίστας τοις δέ, οἱ πιστόταλοι αὐ-
τῷ τοις πιστόταλοι θεράπων, λέγεται, οὐ ποτὲ εἶδε
πεπλωκότα κύρον, καὶ απηδόντας ἀπό τοῦ πτῶν
ἀειπεσθεῖν αὐτῷ. καὶ οἱ μὲν φασὶ βασιλέα καὶ εἰδεῖ-
σαν πινάτην οὐ φάγειν αὐτὸν Κύρῳ οἴοντο, εἴσαντον ε-
πισφάγεια, απασάριψον τὸ αὐτούν. εἰ γέγονε
Σχευσθν. καὶ τρεπτὸν τοῦ ἐφόρδου, καὶ θελλια, καὶ τὰ δῆ-
λα, ὡς αὖ οἱ αρίστοι τῆς φύσεως εἰτείμιον γάρ οὐ πό-
Κύρος δὲ εὐνοοῖται τε καὶ πιστόταλα. Κύρος μὲν δινύ-
τως εἰτε γενέτην, αὐτῷ ὥν τρόπῳ, τῷ μὲν κύρον τὸ
δέχασθαι γνωμήν τον, βασιλικότατος τε καὶ δέ-
χθει αξιώταλος, ως παρὰ πάντων ὄμολογότατος τοῦ
Κύρου δικενέντων σὺν πείρᾳ γνέατος. τερψτον μὲν
γάρ πάγεστι τὸν, ὅτε εἰπαδεύετο καὶ σὺν δέ αἴδη-
φατο, καὶ τοῖς διῆγοις παῖσι, πάντων πάντα καράτισος
αἰομένοιο. πάντες γάρ οἱ τὸ αρίσταν τρόπον παῖ-
δεστοις οὐτε μαθάντοι δέχανται τε καὶ δέχε-
ατο. εἴθα Κύρος τὸ μαθέσατος μὲν τερψτον εἰδεῖ-
τελλόντων ἡλίκιων ἐδόκει τοῖς, τοῖς τε τερψτούτοις καὶ
τοῦ εαυτοῦ τοῦδε εερέρον μέλλον πειθαται τοῖς
ἐπιφταῖς φιλιππωταῖς, καὶ τοῖς ἵπποις δέχεται εἰδεῖ-
τελλόντα. ἔκρινον δὲ αὐτὸν καὶ τὸν εἰς τὸν πό-
λεμον ἔργων, τοξικῆς τε καὶ αὔχετοσεως, Φι-
λομαθέσατον τοῖς τοῖς μελετηρέτατον. ἐπειδὴ
τῇ ἡλίκιᾳ ἐφερεπε, καὶ φιλοτερέστατος οὗτος, καὶ
τοφέστατος. Ιωνία μὲν τοις φιλοχινδυνώτατος.

καὶ δέκτον ποτὲ θητιφεργύματι ἐξεσεν, μῆδα
συμπεοντι καλεσσάθη ἀπὸ τοῦ πατού καὶ τὰ μὲν
ἐπατεν, ὡν καὶ τὸ ὄτελος. Φανερᾶς εἶχε, τέλος
ἢ κατέκτητο με. καὶ τὸ τραβονιλόν τοι βονήσαντα
πολλοῖς μακαρίσου τῷ ἐποίσεν. ἐπειδὴ κατε-
πέμφθη ὑπὸ τοῦ πατρὸς σαράπης λυδίας τε, καὶ
Φρυγίας τὸ μεγάλης, καὶ καταπαδοκίας, γραπ-
τὸς καὶ πολύτων ἀπεδείχθη, οἷς κατέκινδεις κα-
ραλῶν πεδίον ἀθροίζεται, τραβονιλόν ἐπέδε-
ξεν αὐτόν, ὅπερεὶ πλείου ποιοῖτο, εἴτα απεί-
σαγο, καὶ εἴτα συνθέτο, καὶ εἴτα ὑπόσχοιτο, μηδὲν
ψεύδεται. καὶ γένθησενον μὲν αὐτῷ αἱ πόλις
θητιβεπόμνα, θητισενον δὲ οἱ αἰδηπες· καὶ εἴτις
πολέμιος ἐγένετο, απόσταλόν τοι Κύρου θητισεν
μηδὲν αὐτῷ τοῦτος καὶ απονθάσ παθεῖ. τοι γάρ τοι
ἐπειδὴ Τιαταφέρνης ἐπολέμησε, πᾶσαν αἱ πόλις
ἐκπομπή Κύρου εἴλοντο αὐτῷ Τιαταφέρνης, πλὴν
μηδούσιν. ὃ τοι δέ, ὅπερεὶ θελετε τοὺς φεύγοντας
τοφέας, ἐφοβεύτο αὐτόν. καὶ γένθη τὸ ἐπε-
δείκνυε καὶ ἔλεγε, ὅτι οὐκαντὶ πολεμώστο, ἐπειδὴ
ἄπαξ ἀλέσι φίλος ἐγένετο, γάδε εἴ τοι μὲν μείον
δύοιο, ἐπειδὴ καὶ κάκιον τοφέας. Φανερὸς
δέ τοι, καὶ εἴτις ἀγαθὸν κακόν ποιοσθεν αὐτόν, νι-
κᾶν περάμνος καὶ διχλώδε πίνεις αὐτῷ ἐξέ-
φερεν, ὡς δύχριτο ζεστὸν χρόνον ζῆν, ἐς τε νι-
κῶν καὶ τοὺς δικαὶους κακούς ποιεῖν τοὺς ἀλεξό-
μνος. καὶ γένθη πλεῖστοι δὴ αὐτῷ ἐνίκη αἰδηπί-
τῳ ἐφέντε περιήμησαν καὶ χειροπάτα, καὶ πό-
λις, καὶ τὰ ἔαυτῷ σώματα τοφέαδας. οὐ μὴ
δὴ δύστε τοῦτο αὐτὸις εἴποι, ὡς τοὺς κακούργους
καὶ ἀδίκους εἴσακαταγελάντε, ἀλλ᾽ ἀφθάσαται
πολύτων ἐπιμφρέτο. πολλάκις δὲ τοῦτον πα-
τεῖ τοῦτος τοφέας ὁδοῖς, καὶ ποδῶν καὶ χειρῶν
καὶ ὀφεταλμῶν τερευμνώντας αἱ θερόποις. ὡς
τε οὐ τῇ τοῦ Κύρου δέχηται ἐγένετο, καὶ ἔλλη-
νις καὶ Βαρθαρώ μηδὲν ἀδικοῦσσι αἵδεις πο-
ρέαδας, ὅποις τοιοῦτον, ἔχοντι δέ, πιστο-
χωρί. τοὺς μέρους γε ἀγαθοὶς εἰς πόλεμον ὠ-
μολόγητο οὐ φερόντας πιμάν. καὶ τοφέ-
τον μὲν αὐτῷ πόλεμος τοφέστειοίδας καὶ
μυσοίς. τραχύολμος δὲν καὶ αὐτὸς εἰς τούτο.
Τοῦτος καὶ τοφέας, οἷς ἐώρεται ἔθελον τοῦτος καὶ δυ-
νατεῖν, τούτους καὶ δέχονταις ἐποίεις οὐ κατε-
τρέφετο τοφέας, καὶ ἀλλοις δώροις ἐπίμα-

A Etiam vrsus aliquando irruente non ex timuit, sed cum eo cōgressus, & auulsus ab equo, accepit ea vulnera, quorum in eo cicatrices cernebātur, quum quidem ad extremum ferā occideret. Quin & illum, qui tum ei primus opē tulit, iis muneribus ornauit, vt ab omnibus fortunatus prædicaretur. Posteaquā a patre in Lydiam, Phrygiā magnam, Cappadociam cum satrapae titulo missus, & eorum omnium, quos ex officio necesse est in Castoli campum conuenire, prætor designatus fuit: primum declarauit, sibi nihil antiquius esse, quam ne falleret, si quis esset forte, quocum vel fœdus iniislet, vel esset pactus, vel aliquid politus. Quapropter & ciuitates, quæ erant ipsius curæ creditæ, fidem habebant ei, sicut & homines ipsi. Quod si qui inimicitias etiam cum ipso exercuerant, posteaquam pacta conuenta essent, nihil sibi metuebant, ne quid præter leges cōventionis accideret. Quare posteaquam bellum aduersus Tissaphernem mouisset, vrbes omnes, extra solos Milesios, vltro Tissapherni Cyrus prætulerunt. Nam illi metuebat eum, quod exsulū caussam negligere nollet. Etenim tum reabse declarabat, tum verbis, numquam se caussam illam deseretur, posteaquam semel eos in amicitiam recepislet; ne si pauciores quidem forent, ac fortuna magis aduersa premerentur. Prætereal palam præferebat, adniti se studiose, vt eis superior euaderet, quicumq; ipsum vel adfecissent beneficio, vel iniuria. Nonnulli etiam votū eius protulerunt, optare se, vt tamdiu viueret, donec & bene de se promeritos beneficiis, & hostes vlcis-
Dcendo vinceret. Quamobrem vni hui c ex omnibus nostræ memorie hominib. quāplurimi & fortunas, & vrbes, & corpora sua credere cupiebant. Neq; tamen hoc etiam Cyrus in sceleratos sevērē animad-
aduertebat, vt prorsus ipsis non parceret. utriusque
Ac sēpenumero tritis in viis erat cernere, quosdam homines, qui pedibus, manibus, oculis multati essent. Quo factum, vt in iis locis, vbi Cyrus imperaret, cuivis tam Grēco, quam barbaro nemine lādenti, secure liceret iter facere, quocumque vellet, & quidquid tamdem secum ipsi gestare cōmodum esset. Militari quidem certe virtute præditos omnium consensu eximiis honoribus ornabat. Primum bellum aduersus Pisidas & Mylos gessit. Aduersus has regiones suscepitæ expeditioni, quoniam ipsius intererat, quo scumque sponte sua salutem in discrimen coniicere videbat, eos partim illi agro, quem occupauerat, cum imperio præficiebat, partim aliis præmiis ornabat.

Cyrus
fusos pre-
min pro-
positis ex
Gizasse.

Quare siebat, ut viri fortes longe fortunata-
tissimi omnium in oculis essent; ignavi vero, pro seruis horum ducerentur. Enimvero magna erat illorum copia, qui adire pericula vellent, sicubi quis animaduersum id Cyrum arbitraretur. Quod si qui iusticiae dedissent illustre documētum, eos existimabat omnibus modis locupletiores reddēdos esse, quam iij forent, qui rationibus iniustis lucrum facerent. Itaq; quum ailia multa iuste ab ipso administrabantur, tum illum habebat exercitum, qui vere dici exercitus mereretur. Nā & legionū prætores, & cohortium præfecti non pecuniae caussa ad ipsum nauigabant: sed quod esse fructuosius existimarent, Cyri imperio recte parere, quam menstruo lucro ditari. Quod si quis ipso aliquid mandante, egredie imperata fecisset; hanc ipsam animi promptitudinem nequaquam prēmio care patiebatur. Quapropter in rebus omnibus habuisse Cyrus administrōs lōge præstantissimos perhibetur. Si quem iusta ratione rem familiarem mirifice augere videret, aut regionē, cui cum imperio præfset, ornando longe prouētu fructuosiorem facere: tantum abest, ut huic aliquid adimeret, etiam addebat plura. Quo siebat, ut illi cum voluptate labores perferrent, & fidenter bona pararent, & quæ quisq; possideret, ea Cyrum haudquam cælarent. Nec enim iis, qui se diuites esse profitebantur, inuidere videbatur: sed illorum ut pecuniis conabatur, qui eas occultarent. Amicos certe quo scumq; sibi adiungeret, si biq; beneulos esse animaduerteret, ac iudicaret idoneos ad eas res secum efficiendas esse, quas confici cuperet; omnium cōsensu obsequiis demereri studiosissime solebat. Nam ea ipsa de causa, ob quam sibi existimabat amicis opus esse, nimirum ut gerendarum rerum adiutores haberet; etiam ipse conabatur amicis operam suam egregiam probare, quidquid tamdem singulos cupere persentisceret. Vnus ipse plurimis donis cumulabatur multas ob causas. Verum ea potissimum amicis, considerato cuiusq; ingenio, & quo quemq; maxime videret egere, largiebatur. Præterea de iis, quæcumq; ad ornatum corporis ipsi mitterentur, vel ad usum belli, vel ad elegantiam vestitus, dicere solitū accepimus:

Quam
Cyrus sua
cum ami-
cis com-
municans
di cupidus
fuerit.

Non posse suū corpus omnibus his ornari,
sed præclare ornatos amicos se maximum
hominis ornamentum ducere. Et magnis
quidem beneficiis quod amicos vinceret,
qui longe potētior esset, nihil mirum erat:

Α ὡςτε φαίνεται τὸς μὲν ἀγαθοῖς θύματον εἰς τοὺς, τὸς δὲ κακοῖς, δούλους τόπον τὸν αἴσιον θάνατον. Βιβλεων πολλὴν ἀφθονία τὸν ἔπειρον τον κινδυνεύειν, ὃ που τις σύντοπος Κέρκυραν αἰδηνότερον εἶναι μεταξύ τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς. εἰς γέρους δικαιοσύνην εἶτις αὖτε φανεροὺς γένοιτο ὅπειδεκανονικὸν βαθύμην, τοῦτο πολὺ τὸ εποιότε τόποις πλοιοσιωτέρας ποιεῖ τὸν θάδικον φιλοκερδούστων. καὶ γὰρ ὅπειδεκα τε πολλὰ δικάιως αὐτῷ διεχειρίζεται, καὶ τραβήματα ἀληθινῶν ἐχεῖσαν. καὶ γὰρ τραπηγεῖται, καὶ
Β λοχαγοὶ οὐ γενημάτων ἔνεκεν ποσφές Κιάνονες πλανστανούσι, ἀλλὰ ἐπειδὴ γνωστονικερδούσι περιεργούσι. Κύρων καλῶς πειθαρχεῖν, οὐδὲ τοῦ μηδιακέρδος. ἀλλὰ μὲν εἴπις γένει αὐτῷ ποσφάτεξαντικαλῶς τοπρεπήσθει, οὐδὲν πάποτε ἀχάριστον εἴσατε τῷ ποσφάτημα. Βιβλεων κεφαλίσοι δὴ τοπρέπαι πολυτός ἑρμού Κύρων ελέγχοσαν γένεαν. εἰ δέ πινα ὄρφων δῖψον ὄντας οἰκενόμον τὸν τὸν δικαίον, καὶ κατασκευάζονται τεῖς δέξχοι γένεσι, καὶ ποσφόδοις ποιοιῶνται,
C οὐδὲνα δὲν πάποτε ἀφείλετο, ἀλλὰ καὶ πλείω ποσφοδίδου ὡςτε καὶ γένεσις ἐπόνους, καὶ θάρραλέως σκτήντο, καὶ αἱ πέπατε αὖτις, ἥκιστα Κιρονέκρυστεν οὐ γέρφ φθοιαν τοῖς Φατεράσ πλουτῶντιν ἐφάγετο, ἀλλὰ προτέλευτος γένηθε τοῖς τῷ θεῷ τοπρεποῖς, καὶ προτέλευτος φίλοις γε μὲν ὅσους ποιοῖσαντο, καὶ δύοις γνοίοις, καὶ ικανοῖς κρίνεσι σωμεργεῖς τοῖς, πιτυχούσι βουλέρμονος κατεργάζεαν, ὁμοληγήσαντος πολὺτων κεράπτος δὴ γένεαν τερατού. πεύκη καὶ γὰρ αὐτὸν τῷ ποσφῷ, γέρφατος ἀντὸς ἔνεκεν φίλων ὕψετο δῖψαθη, ὡς σωμεργεῖς ἔχοι, καὶ αὐτὸς ἐπιφέρετο σωμεργεῖς τοῖς φίλοις κεράπτος εἴται τόποι, ὃ που ἔνεκεν αἰθαύσιο τοπιθυμοῖσα.
D δῶρα δὲ πλεῖστα πολὺ, οἵματα, εἰς γέρφαν ὠν, ἐλαφρίσαιε διφέροντα πολλά. Τοῦτα δὲ δὴ πολύτα δὲ πόνον μάλιστα τοῖς φίλοις είδεσθαι, ποσφές τὸν Σύπονέν διημάτικάσου σκηπῶν, καὶ ὃ που μάλιστα ὄρφων ἔνεκεν δεόρμον. καὶ ὅσα τε σώματα αὐτῷ κέρμον πέμποι τις, οὐδὲν εἰς πόλεμον, οὐδὲν εἰς καλλωπισμὸν, καὶ τοῖς τόποιν λέγαν αὐτὸν ἐφασαν, ὅπιδι μόνοντα σῶμα τοῦ διπένταποτο τόποις παῖσι κορυφῶντινα, φίλοις δὲ καλῶς κεκομένοις, μέγιστον κέρμον μάδρινον μείζονι. καὶ δὴ πολὺ τὰ μεγάλα πικρά τοὺς φίλοις δύναμισανταίτερος οὐδὲν ταυταγμάτων, ἐπεδήν γε καὶ διωτάτερος οὐδὲν.

at quod & cura de ipsis, & gratificandi cupiditate eos superabat, haec vero mihi potius admiranda videntur. Nam sepe numero eis orcas vini semiplenas mittebat, quoties vinum admodum suave natus esset; addens, longo iam tempore se suauius vi-
num adeptum non esse. Quamobrem illud tibi Cyrus misit, teque rogat, ut illud hodie cum quibus gratissimum erit tibi, bibas. Sa-
penumero semeos etiam anseres mitte-
bat, & panes dimidiatos, & huius generis
alia; quum addere iuberet eum, cui ferenda dabat: Cyrus his delectatus est, eaque de causa vultus haec te quoque gustare. Quod si pabuli esset ingens penuria, quod ipsi paratu esset facile, propter ministrorum copiam ac diligentiam: hinc inde aliquid mit-
tens hortabatur, ut hoc pabulum amici eius illis, quibus eorum corpora veheren-
tur, obiicerent; ne illi amicos suos fame co-
fecti gestaret. Si aliquando quopiam profi-
cisceretur, ac multos se spectaturos sciret:
arcessitis ad se amicis, data opera cum eis
serio differebat; ut quos honore maximo
dignaretur, significaret. Quo fit, ut nemini
nem eorum, de quibus equidem auditio-
ne accepi, pluribus tum Græcis tum barba-
ris carum fuisse iudicem. Cuius rei hoc quo-
que argumentum est, quod ab Cyro, qui
alteri seruiebat, nemo ad regem defecerit,
extra unum Orontam, qui saltem hoc fa-
cere conatus fuit: quamquam illum rex,
dum sibi fidelem putat, præne Cyro, quam
sibi, amiciorem reperit. at vero a rege per-
multi ad Cyrum transferunt, postea quā fra-
tres hostiliter inuadere se ceperunt, & quidē iij, quos rex maximo amore complecte-
batur. Existimabat enim fore, ut virtuti sue
apud Cyrum plus honoris ac præmiorum
deferretur, quam apud regem. Magnū &
illud argumentum est, quod in exitu vitae ipsi
accidit, tum ipsum fuisse bonū, tum recte
iudicare potuisse, quosnam & fideles, & be-
neuelos, & constates haberet. Nam quum
vitam amitteret, omnes apud eum amici &
mensæ participes, pro eo pugnantes morte
oppetierunt, extra unū Ariæum. Is forte co-
piis equelrib. ad laeuū aciei cornu præesse
suo loco iussus fuerat, quūque cecidisse Cy-
rum cōperisset, integrō cū agmine suo fu-
gā arripuit. Et Cyro quidē tunc & caput &
dextra præcisa fuit. Rex autem cū suis dum
hostes persequitur, in castra Cyriana inci-
dit. Heic Arięi milites nequaquam subsistunt,
sed per castra sua stationē ad illā, unde pau-
lo ante discesserat, diffugiunt. Id iter quatuor
esse parafangarū ferebatur. Rex cū suis

Cyrierg
amicos
studia plē-
na huma-
nitas.
1784-39 x1-p.230.
Ex Ex. Casab. p.
1784-39. post citatae sec
verba in eius subdito;
edit: Esi, da Φιλαν-
δεσ ποτηρίον χρήστη τον
Παρισιονό. Μοντερνή.

Aspasia
capitular.

præter alia, quæ diripiebant, etiam Cyri concubinam, patria Phocæensem, quæ sapiens & elegans adpellabatur, cepit. Etenim altera natu minor, Milesia, quum esset & ipsa regiis a militibus capta, nuda profugit ad Græcos, qui armati apud impedimenta erant. Nam ijs Persis resistentes, partim multos, qui castra populabantur, interficiebant; partim & ipsi occidebantur. Neque tamen terga dedere, sed & mulierem hanc saluam eripuerunt, & alia, quæ intus habebant, ipsos scilicet cum facultibus homines conseruarunt. Erat heic inter regem & Græcos x x x fere stadiorum interuallum, quum hi oppositos sibi hostes persequerentur, quasi qui vniuersos vicissent: illi castra ditiperent, quasi totus ipsorum exercitus victoriam adeptus esset. Verum posteaquam Græci regem cum copiis esse apud impedimenta sua persentiscerent, & rex de Tissapherne audiisset, Græcos aciem oppositam sibi viciisse, ac persequifusos vterius: tum vero suos rex collectos instruit. Clearchus autem, vocato ad se Proxeno, qui ei proximus erat, num quosdam mitteret, deliberabat; an potius omnes ad castrorum defensionem pergeret. Interea rex iterum accedere palamvisus est, & quidem a tergo, uti putabatur. Græci, ut acie conuersa regem adorarentur & sustinerent, sese comparant. Rex autem nō hac ducebat, sed qua progressus ultra cornu lēuum fuerat, eadē retrocessit; receptis ad se iis, qui ad Græcos in prælio perfugerāt, ipsoq; etiam Tissapherne cum suis. Nam Tissaphernes primo in confictu nō fugerat, sed ad flumē ipsum cū equitatu penetrarat aduersus Græcos, qui ceteris vtebantur. Quo in conatu penetrandi nemini nē quidē interfecit ipse, sed Græci duas in partes diuisi, Tissaphernis copias cædebāt & premebant iaculis. Cetratorum præfetus erat, Epistenes* Amphilopolitanus; vir, uti ferebatur, prudens. Itaq; Tissaphernes, qui se inferiorem esse cerneret, discessit: quumq; Græcorum in castra peruenisset, ibidē forte in regem incidit. Quo factum, vt ambo simul de integro instructis suis abirent. Ad lēū Græcorum cornu quum peruenissent, verebantur Græci, ne cornua sua inuaderent, & utrimq; circumuentos cæderent. Quare visum est ipsis, ita cornu hoc explicandum esse, vt a tergo flumen haberent. Hoc illi dum cōsiliū capiunt, rex xēρας, καὶ αὐτοῖς ἄρτες ἀμφοτέρων ἀπέστησεν, καὶ ποίσασθαι ὅπλα τὸν ποταμόν.

Α τά πεδία πολλὰ θέρπαζοι, καὶ οὐ Φωκαι-
δα τὸ Κύρου παλλακίδα, τὸ σοφὺν καλῶν
λεγομένων εἴτε, λαμβάνει τὸ μηλοσίαν νεο-
τέρα, ληφθεῖσα τὸ τάμφιβασιλέα, σκη-
φθῆντα γυμνὸν τοῦτον ἐλλίνων, οἱ ἔτυχο-
σι τοῖς οκτώφοροις ὄπλαις ἔχοντες καὶ αὐτο-
πλέντες, πολλοὶ μὲν τὸν θέρπαζονταν α-
πέκτιναν, οἱ δὲ καὶ αὐτὸν ἀπέτινον καὶ μὲν ε-
φυγόντες, δλλὰ καὶ ταύτην ἔσωσαν, καὶ τάλλα,
ὅσα στὸν αὐτὸν καὶ χείμαλα καὶ αὖθις ποιε-
νταν, πολὺτε τούτην ἔσωσαν. Καὶ τοῦ μέρος δλλή-
λων βασιλέων τε καὶ οἱ ἐλλίνες ὡς τελάχιστα
σάδια, οἱ μὲν μιώκηντες τὸν καθ' ἔαυτὸν, ὡς
πολύτες νικῶντες οἱ δὲ σχεπταζούντες, ὡς δὴ
πολύτες νικῶντες. οἱ δὲ ηὔθοντο οἱ μὲν ἐλλίνες,
ὅπι βασιλέων σὺν στρατιώματι σὺ τοῖς οκτώ-
φοροις εἴπερ, βασιλέων δὲ αὐτὸν τούτον Τιαταφέρ-
νος, ὅπι οἱ ἐλλίνες νικῶντες καθ' ἔαυτὸν, καὶ
εἰς τὸ στρατόπεδον οἱ χοιντοί μιώκηντες, Καὶ τοῦ μὴ
βασιλέων μὲν αὐτοῖς τὸν ἔαυτον, καὶ συντά-
τητα. οἱ δὲ Κλέαρχος ἔσουλθετο, Πρεξε-
νον καλέσας, (πλοιαρίατος γένους) εἰ πέμ-
ποιεν πινάκας, ή πολύτες ιοίεν τοῦτο τὸ στρατόπεδον
διηγήσοντες. Καὶ τότε βασιλέων πάλιν δῆλος
ἦ τοις οἰκείοις, ὡς ἐδόκει, οὐ πιθανόν καὶ οἱ μὲν ἐλ-
λίνες συγραφέντες τῷ θεοκτάζονται, ὡς
Ταῦτη τοις οἰκείοις καὶ διεξόμενοι οἱ δὲ βασι-
λέων Ταῦτη μὲν σύν τῷ θύρῳ, ή δὲ παρῆλθεν ἔξω
τῆς δύναμος καὶ εὗρετο, Ταῦτη καὶ ἀπήγαγεν,
αἰαλοχεῶν καὶ τὸν τῆς οὐ τῇ μάχῃ τοῦτον τὸν ἐλ-
λίνας ἀπεμολίσαντες, καὶ Τιαταφέριν, καὶ
τὸν σὺν αὐτῷ. οἱ γάρ Τιαταφέριν σὺ τῇ
τοφέτησιν ὁδῷ σύνεσθεντο εἴσοδον, δλλὰ διέλασε
καὶ τοῦτο τὸν ποταμὸν καὶ τὸν ἐλλίνας πελ-
τασάς. Μελαχίνων δὲ κατέκτημε μὲν τούτους,
θέρπάντες δὲ οἱ ἐλλίνες ἐπαγον καὶ ἤκεντον
ἀποτελεῖσθαι. Επιστέντος δὲ τὸν τάμφιπολίτην ἥρχε τὸν μεγά-
πελπατῶν, καὶ ἐλέγετο φρέσιμος θύεσθαι.
οἱ δὲ Τιαταφέριν ὡς μεῖον ἔχον τὸ απηλάτην
γην εἰς δὲ τὸ στρατόπεδον αὐτοῖς μένος τὸν μέλαν.
Ελλίνων, σκέψασθαι δέ βασιλέων, καὶ οἵμος αἰαλο-
δὴ πάλιν οὐ πατέσαρκοι επορθήσαντο. ἐπειδὴ δὲ
πάνταν κατέτελε τῆς δύναμος τὸν ἐλλίνων κέρας,
ἔδεισαν οἱ ἐλλίνες, μὴ τοις οὐειν τοῦτο
τοὺς θέρπαζαν καὶ ἐδόκει αποτελεῖσθαι τὸ
οὐ αὐτὸν ταῦτα ἔσουλθετο, καὶ δὴ βασιλέων

Aad pristinam aciei formam , qua primum
hostes adortus fuerat, reducta phalage ad-
uersus constitit, iamq; pugnaturus accessit.
Quum autem Græci hostes iam & instru-
ctos, & in propinquuo cernerent; rursum
pæanem exorū, multo alacrius, quam an-
tea, in eos pergunto. Horum impetum bar-
bari non sustinēt, sed effusius, quam prius,
fugam arripunt. Græci eos vsq; ad vicum
quemdam persequuntur, vbi demum sub-
sistunt. Nam vico quidam collis immine-
bat , in quo se conuertebant ij, qui erant
cum rege; complente collem equitatu, qui
pedites secū nulos habebat. Quo factum,
vt Græci , quid rerum ageretur, haud sci-
rent. Etiam signum regium videre se dice-
bant, auream quamdam aquilam in hasta
extensam. Quum autem Græci huc etiam
tenderent, deserunt collem equites, non
confertis copiis, sed passim alij alio: nuda-
baturq; adeo collis equitum copiis, donec
omnes discessissent. Clearchus tamen non
cōtinuo militem promouit in collem, sed
copiis sub ipso collocatis, Lycium Syracu-
sanum mittit cum alio quodam, atq; impe-
rat, vt speculati, quæ essent in colle, omnia
sibi renuntiarent. Lycius quum adequata-
set, & omnia vidisset, fugere ipsos totis vi-
ribus renuntiat. Quum hæc gererentur, sol
propemodum occidebat. Atq; heic Græci
subsistebant, & armis collocatis quiesce-
bant; neq; non mirari poterant, quāobrem
nec Cyrus vsquam adpareret, nec aliis ab
ipso quisquam adesset. Nam mortuum esse
ignorabant, atq; adeo suspicabantur, eum
vel hostes persequi, vel ad occupandum a-
liquid proiectū esse. Consultabant autem
D inter se, num illic potius manendum esset,
adductis eo impedimentis; an ad castra per-
gendum. Ad extremum placuit in castra
redire, ac sub cœnæ tēpus ad tentoria per-
ueniūt. Et hic quidem eius diei fuit exitus.
Offendūt autem quum alias fortunas suas
maxima ex parte direptas, tū quidquid po-
tulentum esculentumue fuerat, & plaustra
farina vinoq; onusta, quæ Cyrus sibi para-
uerat; vt si quando graui in exercitu penu-
ria rerum laboraretur, inter Græcos ea di-
stribueret. Plaustra ipsa numero fuisse
E ccc dicuntur, quæ tum regiæ copiæ di-
ripuerant, eaq; de causa maxima Græco-
rum pars cœna carebat, quum ne quidem
pransi fuissent. Nam priusquam ad pran-
dendum accedere in castra potuisset exer-
citus, rex sese ostenderat. Atq; hanc qui-
dem noctem sic exegerunt.